

Novice iz Moravške doline

3 / 2019

GLASILO OBČINE MORAVČE / APRIL 2019 / ŠTEVILKA 3 / LETNIK XX

Biološki testi Drtiščice in Stražice / str. 4

Rezultati bioloških testov vzorcev, odvzetih v potokih Drtiščica in Stražica ter v iztočnem potoku Drtijskega jezera, so pokazali prisotnost citotoksičnih in genotoksičnih snovi.

Skupna prireditev dveh občin v Zagorici / str. 11

Občini Moravče in Dol pri Ljubljani sta po nekajletnem premoru ponovno skupaj obeležili občinska praznika, saj je datum isti – 23. marec.

Praznovati in se zahvaliti / str. 12

Na občinskem prazniku so podelili plakete Občine Moravče in naziv Častni občan. Prejemniki plaket so Alojz Cerar, Janez Jesenšek, Lojzka Kos in mag. Blaž Slapar. Naziv Častni občan občine Moravče je letos prejel Primož Peterka.

*“Vitalnost in lepota so darovi narave za tiste,
ki živijo v skladu z njenimi zakoni.”*

Leonardo Da Vinci

MAJ
Sreda

1

Prvomajsko srečanje v Tuštanju
Društvo krajanov Sp. in Zg. Tuštanja

10.30 Pihalna godba Moravče
11.00 Živ-Žav z Alenko Kolman in celodnevna animacija za otroke
13.00 Ansambel Livada in štart pavorke Oldtimerjev
15.00 Ansambel Saša Avsenika
21.00 Pop Design

Nastop na prvomajskem srečanju v Tuštanju
Mažoretno društvo Moravške lilije**Predstavitev Moravške doline**
Turistično društvo MoravčeMAJ
Sreda

1

Prvomajski pohod po Moravški planinski poti
PD Moravče

4.00 Odhod izpred Planinskega doma Ušte - Žerenk

MAJ
Sobota

11

Koncert ob 95. obletnici delovanja

Pihalna godba Moravče
ob 20.00 v Kulturnem domu v Moravčah

MAJ
Petek

17

Dan odprtih vrat
Čebelarsko društvo Moravče
9.30 do 13.00, Čebelarski dom, Zalog 25 a

MAJ
Petek, sobota

24, 25

Veselica
PGD Peče

24. maja od 21.00 dalje veselica s skupino Bojsi,
25. maja od 21.00 dalje veselica s skupino Harmonk'n'roll

MAJ
Sobota, nedelja

25, 26

Državno tekmovanje mažoret
Mažoretno društvo Moravške Lilije
Murska SobotaJUNIJ
Sobota do ponedeljek

8, 9, 10

Tradicionalna srečanja za Binkošti
Turistična kmetija VrhovcJUNIJ
Sobota

15

Slavnostni koncert ob 40. obletnici ženske vokalne skupine ODA
KD Tine Kos Moravče
20.00 Kulturni dom Moravče

JUNIJ
Petek

21

Koncert ob kresni noči
Peški oktet
Kamnolom nad Pečami

JUNIJ
Sobota

22

Veselica
PGD KrašceJUNIJ
Nedelja

23

Pohod z zastavami za domovino na Limbarsko goro
SkavtiJUNIJ
Ponedeljek

24

Osrednja občinska prireditev v počastitev dneva državnosti
Občina Moravče
21.00 središče Moravč
Po prireditvi družabno srečanje pri KD

JULIJ
Sobota

20

Pohod Moravče - Hrastnik
Združenje borcev za vrednote NOB Moravče
Odhod ob 10.00

JULIJ
Sobota, nedelja

27, 28

Zeliščarska razstava v prostorih Društva upokojencev Moravče
Društvo upokojencev Moravče
od 8.00 do 20.00

Novice iz Moravške dolineAPRIL 2019
ŠTEVILKA 3
LETNIK XX

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Trg svobode 4
1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Uredniški odbor
Eva Babnik
Bernarda Mal
dr. Franci Malin
mag. Matjaž Marolt
Anja Ravnikar

Likovni urednik
mag. Blaž Slapar

Lektoriranje
Bernarda Mal

Priprava za tisk
Studio L.A. Andrej Lombar s.p.

Naslovnica
Pozdrav soncu
Foto: Jože Cerar

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 23. maja 2019. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si.
Rok za oddajo je 6. maj 2019.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva.

Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Stara in nova politika

Drage Moravčanke, spoštovani Moravčani.

DR. MILAN BALAJČIĆ
Župan Občine Moravče

Vedno je tako, da se staro umika novemu. Tam, kjer je »staro« sopomenka za modrost, novemu odpira poti, ga podpira, mu pomaga z izkušnjami. Žal pa stara moravska politika ne sodi med slednje in že krepko izgublja tla pod nogami. Ker je z novimi razvojnimi projekti in partnerstvom novih političnih sil, združenih v pozitivno naravnano zaveznitvo, stisnjena v kot, opleta okoli sebe, straši tiste, ki ji še verjamejo, z neresnicami dela zdrahe in kaže svojo nerazumno plat. Tisti, ki so dobrih deset let udobno živeli na račun drugih občanov, bi radi nadaljevali po starem. A obljubljam vam, da jim ne bo uspelo. Nov veter sprememb je tu, kar kaže tudi pestro dogajanje preteklega meseca. A pojdemo po vrsti. Najprej nekaj besed glede varovanja našega okolja. Država (Ministrstvo za okolje in prostor in Agencija RS za okolje) je med 1. in 9. aprilom izvedla vzorčenje na deponiji Drtija. Čeprav je bilo izkopov in vrtin malo in je bilo videti, kot bi iskali šivanko v kupu sena, bomo s tem nadaljevali tudi v prihodnje. Rezultati analiz bodo znani junija. In čeprav je Termit skušal preprečevati prisotnost predstavnikov občine in Ljudske iniciative (LIM), bomo rezultate priznali. Za zdaj pustimo, ali bodo zadosťovali. Naš namen je namreč resnična sonaravna sanacija deponij in odkopanih jam, k čemur sodi tudi odkop in odvoz nevarnih odpadkov.

O teh govori tudi nova analiza moravških potokov Drtija in Stražica: oba potoka, predvsem od Spodnje Dobrave naprej, najbolj pa v območju Zaloga pri Moravčah, vsebujeta snovi, ki poškodujejo DNK, celice in kromosome, torej rakotvorne snovi. S tem je dokazano, da je Termit zavajal, ko je trdil, da se obdelani odpadki ne lužijo v okolje. Analiza jasno kaže na kontaminacijo okolja, vode in rib.

Kot župan se zavedam svoje dolžnosti in lahko se zanesete, da bomo primerno ukrepali. Na eni strani so razvojni načrti posodobitve vodovodov in vrtin, ki se začenjajo izvajati. Na drugi strani pa je sodelovanje z državnimi organi, ki jih zakon zavezuje, da pred kapitalom ščitijo naše življenjsko okolje. Država se je zdaj končno zbudila in delamo skupaj. Prav tako smo v regiji zagotovili podporo moravškemu boju za čisto okolje: pet županov (občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin) nas je podpisalo Deklaracijo o varovanju

okolja, ki med drugim predvideva tudi skupno prizadevanje za pridobitev evropskih sredstev za okoljske projekte.

Namesto da bi pri tem sodelovala, se stara moravska politika, iz vseh norčuje s predlogom o novem referendumu in zapravljanju davkoplačevalskega denarja. Tisti, ki so vas že enkrat vprašali za mnenje, bi to naredili še enkrat, čeprav se za vašo odločitev niso zmenili. Rekli so, da je šlo za posvetovalni referendum, izide spravili globoko v predale in si še naprej zatiskali oči, ko so se skozi Moravče valili tovarnjaki polni nevarnih odpadkov. Ne vidim smisla, da si ponovno postavljamo isto vprašanje na dragem referendumu. Meni je jasno – normalni ljudje smo za čisto okolje; to je tako, kot če bi podnevi ljudi spraševali, ali je dan. Referendumov ne potrebujemo več, potrebno je začeti z delom na sanaciji škode. Letos smo veliko denarja namenili za nove ceste, mostove, vodovode ... In stara politika mi takoj očita, da zapravljamo. Zame in za vse dobronamerne občinske svetnice in svetnike je to nujno reševanje težav občanov in občanov. Smo se pa ob »praznjenju predalov in omar« lahko seznanili o tem, kako se lahko izdatno zapravlja občinski denar. Kako lahko to je bivši župan za večkrat spremenjeno dokumentacijo doma za starejše občane zapravil 600.000 evrov, za reprezentanco je brez težav zapravil 65.000 evrov (ko sem bral račune, sem se spraševal, komu je tako teknil viski).

Podpora društvom nikakor ni zapravljanje, pa vendar bode v oči, da je eno privilegirano društvo (v navezi s soprogo bivšega župana) v preteklem letu prejelo kar 30.000 evrov, druga pa so pobirala le drobtinice. Še bi lahko našteval, a je škoda časa. Čas in energijo raje usmerimo v končne priprave za gradnjo doma za starejše. Tu je tudi širokopasovno omrežje, ki vam ga bomo kmalu predstavili na odprtem zboru občanov in junija začeli z gradnjo. Operativno tudi že sodelujemo z državo pri pripravi dokumentacije za izgradnjo moravske obvoznice. In ne nazadnje: s sosednjo občino Domžale smo začeli pogovore o trajni rešitvi težav s kanalizacijo. Več o tem v majski kolumni.

Skratka, Občina deluje s polno paro. Nov tempo stari politiki seveda ne ustreza, saj je bila navajena na stopicanje na mestu, kar se zdaj še bolj vidi. Od tod njihova slaba volja, klevetanje, metanje polen pod noge in zaviranje napredka z vsemi sredstvi. Pa vendar se bodo morali sprijazniti, da po starem več ne bo šlo. Prej bodo to spoznali, bolje bo zanje. Odnesele jih je tok sprememb, tiste velike in najboljše novosti pa šele prihajajo.

1. MAJ, PRAZNIK DELA

Ob prvem maju, prazniku dela in delavstva vsem občankam in občanom iskreno voščim in želim, da bi bilo vaše delo spoštovano, cenjeno in pravično ovrednoteno.

župan, dr. Milan Balažić

Biološki testi Drtijiščice in Stražice

BESEDILO: MAG. MATJAŽ MAROLT IN DR. JURIJ KOČAR, FOTOGRAFIJA: DR. JURIJ KOČAR

Različne človekove dejavnosti lahko resno ogrozijo stabilnost okolja. Med njegovimi najbolj ranljivimi sestavinami so zagotovo vodni ekosistemi, saj se lahko stanje voda poslabša v zelo kratkem času.

Tako je tudi sporna dejavnost podjetja Termit d.d., njegovo odlaganje industrijskih odpadkov na deponijo v okviru ti. sanacije opuščenih peskokopov, vzbudila sum, da so ogroženi ekosistemi potoka Stražica in posledično tudi našega najpomembnejšega vodotoka Drtijiščica. Zato je naša Občina na pobudo Ljudske iniciative Moravče naročila raziskavo vplivov morebitnih onesnažil z deponije industrijskih odpadkov. Za raziskavo sta bili uporabljeni dve metodi: ena na podlagi čebule in ena na osnovi krvi avtohtonih rib.

Rezultati raziskave na osnovi bioloških testov vode potokov Drtijiščica in Stražica

Metoda s čebulo, ti. allium test, razkriva celosten vpliv na rast in razvoj koreninskega sistema ter zaznava prisotnost škodljivih snovi v vodi že v zelo nizkih koncentracijah. Zasnovana je na opazovanju koreninskega sistema mlade čebule, ki se razvije v vzorčni vodi. Allium test vsebuje tudi opazovanje poškodovanosti kromosomov v celicah koreninskega sistema čebule.

Metoda na osnovi ribje krvi, ti. mikronukleus (MN) test, je učinkovita metoda za analizo mutagenih učinkov kemikalij v vodi. V vodi raztopljena onesna-

Vzorčna mesta: 1 Drtijiščica - Zgornja Dobrava, 2 Drtijiščica - Ples-Hlebe, 3 Drtijiščica - pred čistilno napravo, 4 Stražica - na izlivu v Drtijiščico; 5 Drtijiščica - za čistilno napravo, 6 Stražica - iztočni potok iz Drtijskega jezera - t.i. Havaji (Kočar)

žila poškodujejo kromosome, kar povzroča tvorbo mikronukleusov, nedoraslih celičnih jeder. Slednje mora telo višje razvitih organizmov odstraniti, sicer lahko poškodba izzove razvoj raka. Obstajajo tehtni dokazi za to, da imajo nekatere kemikalije, ki povzročajo kromosomske poškodbe – znane kot genotoksične snovi – lastnosti kancerogenosti in hormonskih motilcev v ekosistemi.

V dneh med 7. in 21. februarjem 2019 je bila izvedena raziskava z namenom, da bi preverili kakovost vode v potokih Drtijiščica in Stražica, ki sta pod največjim udarom onesnažil z deponije. Raziskavo je opravil priznani biolog Peter Firbas. V ekipi so sodelovali še: člana Ribiške družine Bistrica Martin Movern (predsednik) in Drago Poljanšek, okoljevarstvenik Anton Komat in predstavnik LIM dr. Jurij Kočar. Vzorci so bili odvzeti na šestih vzorčnih mestih, štiri v Drtijiščici in dva v Stražici. V slednjo se neposredno izcejajo vode z območja Termitove deponije. Za čebulni test je bil dovolj že preprost odvzem vzorcev vode, medtem ko je bil odvzem krvnih vzorcev rib zahtevnejši. Za ulov je bila uporabljena metoda ulova z elektriko, s katero se ribe omami, da jim je mogoče pri živem telesu odvzeti vzorec krvi iz škržnega predela telesa. Vse ribe so bile po vzorčenju žive vrnjene v okolje.

Za potrebe raziskave so bile izlovljene naslednje vrste rib: potočna postrv, pohra, kapelj, klen in mavrična postrv.

Ulov rib na najbolj onesnaženem območju Stražice.

Rezultati testa s čebulo

Rezultati Allium testa so pokazali neoporečno vodo na izhodiščnem mestu vzorčenja (Ples-Hleve). Dolžina korenin na lokaciji Ples-Hleve je bila bolj ali nanj enaka vzorcu ne-kontaminirane vode, ki je služila za primerjavo. Že na vzorčnem mestu Zgornja Dobrava je bila voda pod vplivom onesnažil, saj je bila dolžina korenin čebule krajša. Najkrajšo dolžino korenin je imela čebula, ki je rasla v vodi zajeti v Stražici, na mestu, kjer se neposredno napaja z vodami z območja deponije. Drtiščici se na mestu za čistilno napravo raven strupenosti že zmanjša, iz česar lahko sklepamo, da iztok iz čistilne naprave dodatno ne poslabšuje kakovosti vode v Drtiščici, celo več, kakovost vode po toku navzdol od izliva Stražice v Drtiščico (pred zaloškim mostom) postopoma raste. V primerjavi z vzorčnim mestom Ples-Hleve, kjer je raven genotoksičnosti zanemarljiva, se raven genotoksičnosti vode v Drtiščici povečuje in na izlivu Stražice pred zaloškim mostom doseže najvišjo vrednost, ki predstavlja, pozor, kar 7-krat večjo strupenost v primerjavi z vodo z mesta Ples-Hleve.

Podobne, če ne identične rezultate je dal tudi test poškodovanosti kromosomov v celicah korenin mlade čebule. Kromosomi so bili pričakovano najbolj poškodovani (polomljeni) pri čebuli, ki je zrastle v vodi iz Stražice neposredno pod deponijo. Poškodovanost kromosomov je rezultat delovanja

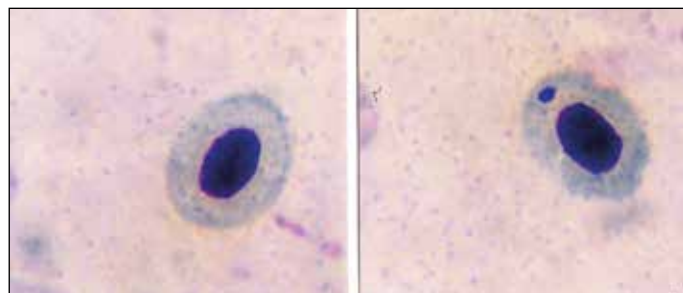

Ulov rib v Drtiščici pri zaloškem mostu.

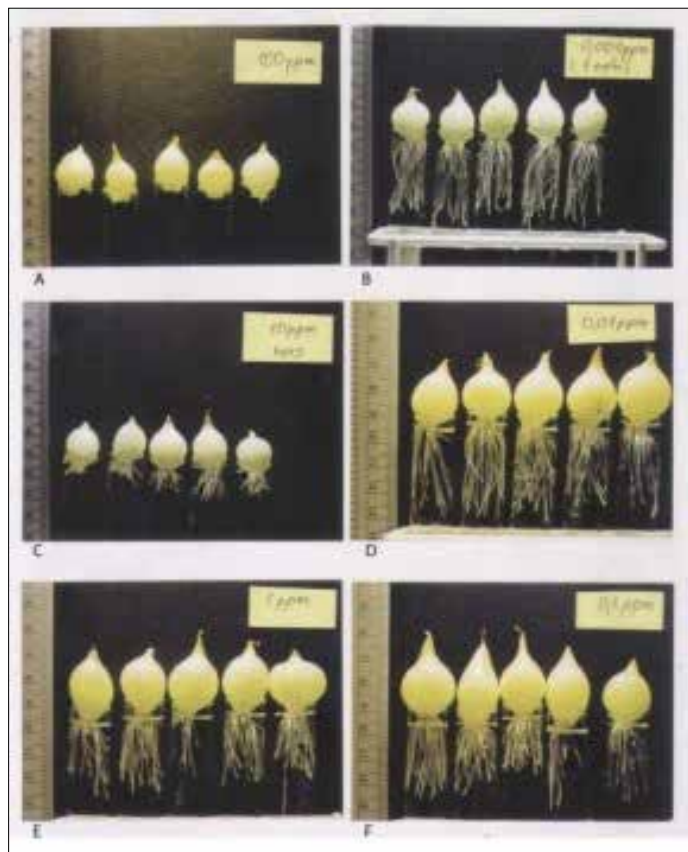
mutagenih onesnažil v vodi, ki pri živih organizmih lahko povzročijo razvoj raka. Ob tem bi lahko rekli: človek ni čebula, kar vsekakor na makroravni drži, na mikroravni pa postanemo zelo primerljivi. Celica je pač celica, pa naj bo človeška, ribja ali čebulna. Človek je v primerjavi s čebulo in ribami bolj ranljiv na dražljaje iz okolja, saj je njegova življenjska doba daljša oz. dovolj dolga, da se lahko pri njem razvijejo rakava obolenja.

Rezultati mikronukelus (MN) testa

Rezultati MN testa so potrdili rezultate Allium testa. Prav tako kot pri čebuli so tudi krvni vzorci vseh izlovljenih rib, ne glede na vrsto, imeli eritrocite z najnižjim številom mikronukleusov na vzorčnem mestu Ples-Hleve, potem pa si sledijo mesta po naslednjem zaporedju: Drtiščica - Zg. Dobrava, Drtiščica – za čistilno napravo, Drtiščica - zaloški most in obe mesti na potoku Stražica. Največje število mikronukleusov je bilo zaznано v krvi rib iz Stražice v neposredni bližini deponije. Najbolj očitna razlika je bila pri kaplju, pri katerem je bila pojavnost MN v Stražici kar 10- do 20-krat večja kot na najčistejšem mestu Ples-Hleve.

Eritrocita v periferni krvi potočne postrvi; levo: nepoškodovani eritrocit in desno: poškodovani eritrocit, ki ima poleg glavnega jedra še manjšega (mikronukleus) (Foto: Firbas)

Razvitost koreninskega sistema mlade čebule gojene v različnih vzorcih vode po 72 urah (Foto: Firbas)

Zaključek

Rezultati raziskave so pokazali, da potok Drtijiščica od kraja Ples–Hleve do kraja Zalog pri Moravčah pridobiva na vsebnosti citotoksičnih in genotoksičnih snovi. Drtijiščica kaže znake onesnaženosti že v kraju Zgornja Dobrava, saj so izmerjene vrednosti od 3- do 7-krat višje kot na vzorčnem mestu Ples–Hleve. MN test je hkrati pokazal, da je pojavnost deformacij pri ribah največja v spodnjem delu potoka Stražica, ki odvodnjava deponijo podjetja Termit. Poudariti velja, da ribji zarod v potoku Drtijiščica najbolj ogrožajo vode, ki se izcejajo iz deponije, kar kaže na očiten negativen vpliv deponije na vodni sistem porečja

Najstrnemo

V tem delu smo analizirali skupno šest vzorcev, od tega štiri na potoku Drtijiščica, enega v potoku Stražica in enega v iztočnem potoku Drtijskega jezera. Raziskave so bile osredotočene izključno na biološke teste, s fizikalno-kemijskimi analizami smo izmerili le temperaturo in električno prevodnost.

Biološki testi v eko-genotoksičnih raziskavah temeljijo na podlagi meril, ki omogočajo realno oceno potencialnega suma strupenosti. V tej študiji smo analizirali genotoksične in citotoksične učinke izbranih vzorcev v skupnem *Allium M – Pisces* MN testnem sistemu. Testne rastline, navadne čebule (*Allium cepa* L.) so bile 72 ur izpostavljene v potočnih okoljskih vzorcih. Razen na lokaciji Ples–Hleve potočne vode znižujejo delitev celic, kar se kaže v zavirani rasti korenin testnih rastlin *A. cepa* L. in v sproženju procesa nastanka kromosomskih poškodb v meristemskih celicah korenin.

Iz rezultatov teh testov lahko zaključimo, da potok Drtijiščica od naselja Ples–Hleve do naselja Zalog pri Moravčah pridobiva na poluciji in/ali kontaminaciji citotoksičnih in genotoksičnih snovi, in da je potok Drtijiščica v kraju Spodnja Dobrava (most, Sp. Dobrava 5) že delno onesnažen, saj so izmerjene vrednosti v naselju Zgornja Dobrava od 3 do 7-krat višje kot v naselju Ples (sektor Ples–Hleve). Mikronukleus (MN) test je signifikantno pokazal, da je pojavnost MN pri ribah zelo poveča v sektorju Moravče po pritoku iztočnega potoka Stražice iz Drtijskega jezera. Potok Stražica iz Drtijskega jezera ogroža ribjo favno v potoku Drtijiščica.

Tudi iztočni potok Stražica iz Zaloških ribnikov kaže polucijo citotoksičnih in genotoksičnih snovi, kar pa ne pomeni, da so te snovi prisotne tudi v omenjenih ribnikih, saj je lega ribnikov na višji nadmorski višini. Vsekakor bi raziskava *Allium* testa in *Pisces* MN testa v Zaloških ribnikih to domnevo vsekakor potrdila.

Vzorčenje vode na najbolj onesnaženem delu Stražice.

Drtijiščice. Pojavnost mikronukleusov pri ribah je na vseh vzorčnih mestih večja kot v izhodiščnem vzorčnem mestu Ples–Hleve.

Za vse, ki vam je strokovni jezik blizu, objavljamo poročilo avtorja raziskave Petra Firbasa, ki je v svojem poročilu takole strnil rezultate:

- Potok Drtijiščica in pritok Stražica vsebujeta genotoksične in citotoksične snovi.
- Potočne vode zavirajo rast korenin in inducirajo kromosomske poškodbe v testnih rastlinah navadne čebule (*Allium cepa* L.).
- Potočne vode stimulirajo indukcijo mikronukleusov (MN) v eritrocitih periferne krvi avtohtonih rib (*Pisces*).
- Abundanca MN pri avtohtonih ribah je minimalna v potočnem sektorju Ples–Hleve; narašča v sektorju Spodnja Dobrava in doseže izrazito povečanje v sektorju Zalog pri Moravčah.
- Največja abundanca MN pri ribah je v iztočnem potoku Stražica iz Drtijskega jezera in istoimenskem potoku za iztokom iz Zaloških ribnikov.

Nesporen vpliv na ekosisteme

Avtor prispevka dodaja, da je opravljena raziskava ena od možnih indikatorjev negativnega vpliva odlaganja odpadkov podjetja Termit d.d., ki vpliva na ekosisteme v zaledju deponije. Trditev nekaterih strokovnjakov iz preteklih raziskav, da površinske vode na območju deponije v Drtiji in na Plesu razredčijo izcedno vodo do te mere, da le-ta nima vpliva na ekosisteme v okolici, je tako ovržena. Še več, podjetje, ki pripravlja dokumentacijo Termitu v povezavi s pridobivanjem novega okoljevarstvenega dovoljenja, v svojem Poročilu o vplivih na okolje za obdelavo odpadkov na lokaciji Termit d.d., št.: 100416-dn, je na strani 100 zapisalo: »Vplivi posega na obremenjenost okolja z odpadki bodo majhni in bi jih, gledano širše, lahko opredelili celo kot pozitiven vpliv, saj gre pri obravnavanem posegu pravzaprav za varovanje okolja pred čezmernim onesnaženjem, saj se

bodo nadzorovano obdelovali odpadki drugih povzročiteljev iz industrije oz. proizvodnje». Pravkar opravljena raziskava je dokazala prav nasprotno stanje. Iz tega v LIM sklepamo, da zagovorniki spornega delovanja podjetja Termit zavestno zavajajo pristojne državne organe in jim prikazujejo lažno stanje, ki odvrta pogled od dejanskih razmer v okolju. Trditev, da je predelava industrijskih odpadkov varna za okolje, je dobesedno škandalozna, saj opravljena raziskava jasno kaže na kontaminacijo rib v potočnem sistemu Drtijiščice. Čistilna naprava v Moravčah v ničemer ne poslabšuje analiziranih parametrov preiskave, zato trditev podjetja, do so onesnaževalci nekateri občani (kmetje), ne more prestati kakršne koli resne razprave.

Avtor raziskave tudi svetuje, da se po istih metodah opravi pregled stanja kakovosti vode še v Zaloških ribnikih in v spodnjem toku Drtijiščice oz. po potrebi tudi v Gradiškem jezeru, torej v ribolovnih vodah. Prav tako je treba preveriti stanje vode v Drtijiščici na območju ribogojnice. Zdravje ljudi moramo v moravški občini enkrat za vselej postaviti na prvo mesto.

Ob zaključku se avtorja prispevka v imenu Ljudske iniciative Moravče (LIM) zahvaljujeva poslanki državnega zbora in občinski svetnici Ljudmili Novak za njeno pomoč pri izvedenih aktivnostih v povezavi z varovanjem okolja in zdravja ljudi. Njena pomoč je pripomogla, da je LIM skupaj z županom dr. Milanom Balažicem prisilila državne uradnike na Ministrstvu za okolje in prostor ter celo samega ministra k dejavnejšemu ukrepanju.

Vir: Firbas P. 2019. Potok Drtijiščica, Stražica in iztočni potok iz Drtijskega jezera. Raziskave v rastlinski aplikativni citogenetiki

Zaveza petih občin k varovanju okolja

BESEDILO: SAŠO MIKLIČ

Županja in štirje župani naše regije (občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin) so na Planinskem domu Ušte-Žernek 3. aprila podpisali Deklaracijo o varovanju okolja in s tem podprli prizadevanja Občine Moravče za čisto okolje.

Deklaracija o varovanju okolja Pobuda petih županov občin: Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin

Slovenija je na področju naravne dediščine ena najbogatejših evropskih držav. Odlikujejo jo razgibano površje, prijetno podnebje, bogato vodovje s kakovostno podtalnico, gozdnatost in visoka stopnja biotske pestrosti. Žal je naše naravno bogastvo v zadnjem desetletju vse bolj ogroženo zaradi brezglavega razvoja, ki ustvarja okoljsko nepravilnost in oddaljuje smer razvoja od načel trajnostnega izrabljanja naravnih virov.

Prebivalci osrednjeslovenskih občin severovzhodnega zaledja Ljubljane toliko bolj občutimo posledice nespametnega ravnanja z okoljem, saj nagel razvoj prestolnice vse bolj posega v naše naravne vire. Opazujemo, da se je zlasti v zadnjem desetletju v nekaterih naših naseelijah vidno poslabšala kakovost bivanja, ponekod celo do te mere, da je ogroženo zdravje naših občanov. Župani petih občin se zato zavezujemo, da bomo storili vse, kar

je v naši moči, da zagotovimo našim občinam trajnostni razvoj. S svojim delom bomo budno bdeli nad ravnanjem z okoljem. Posebno pozornost bomo posvečali ravnanju podjetij, ki najbolj grobo posegajo v naše okolje. Pri tem računamo na razumevanje in pomoč ustreznih

državnih organov in Mestne občine Ljubljana. Hkrati se zavezujemo, da bomo na okoljskem področju delovali vzajemno, se med seboj podpirali, izmenjevali podatke in nastopali kar se da enotno.

Naše ravnanje naj prispeva h krepitvi regionalne zavesti. Pri razvojnih projektih bomo upoštevali najvišje mednarodne okoljske standarde, ki se jim je zavezala Republika Slovenija. Od slednje bomo zahtevali pomoč pri sanaciji že obstoječih degradiranih območij in izvajanje rednega monitoringa. Ob tej priložnosti ustvarjamo temelje regijskega projekta na okoljskem področju, v okviru katerega si bomo prizadevali pridobiti evropska sredstva.

V duhu skorajšnjega dneva Zemlje, ki bo 22. aprila, se svečano zavezujemo:

dr. Milan Balažic, župan občine Moravče

Toni Dragar, župan občine Domžale

Franc Jerič, župan občine Mengeš

Peter Ložar, župan občine Trzin

mag. Olga Vrankar, županja občine Lukovica

Seja sveta v znamenju pregleda letnih poročil

BESEDILO: MAG. TATJANA ČOP

Aprilska seja občinskega sveta je bila v velikem delu namenjena pregledu in potrjevanju letnih poročil: zaključnega proračuna Občine Moravče za lansko leto in poročil javnih zavodov s področja zdravstva, kulture in izobraževanja.

Pred tem pa je univ. dipl. prav. Neža Vodušek svetnikom predstavila osnutek novega Statuta Občine Moravče. Občinski statut je bil prvič napisan in sprejet leta 1995, leta 1998 pa je bil zadnjič spremenjen in dopolnjen. Od takrat dalje je kot tak v veljavi, čeprav bi se moral zaradi zakonskih sprememb večkrat spremeniti.

V preteklem letu je Ministrstvo za javno upravo opravilo pregled usklajenosti statuta občine, poslovnika občinskega svet in poslovnika nadzornega odbora z veljavno zakonodajo in opozorilo, da tako statut kot poslovnik že dvajset let nista bila usklajevana. Neže Vodušek, univ. dipl. prav. je predstavila predloge novega statuta in poslovnika.

Veliko zanimanje je bilo za predstavitev različnih možnosti gradnje prizidka OŠ Moravče ter seznanitev s potekom gradnje Doma za starejše občane. Svetniki so med drugim obravnavali tudi predlog sklepa o odpisu terjatev ter se seznanili z biološko analizo moravških potokov.

SDS je predlagal dodatno točko dnevnega reda in sicer glede ponovnega referenduma o predelavi industrijskih odpadkov v podjetju Termit. Župan Milan Balažic je svetnikom predlagal, naj predlog zavrnejo, saj je pred leti takratno vodstvo občine dobilo jasno sporočilo, a so ga preslišali. »Voljo občanov in občanov danes končno uresničujemo, ponovni referendum pa bi pomenil samo nepotrebno zapravljanje njihovega denarja,« je razložil Balažic. Predlog o ponovnem referendumu je bil zavrnjen z večino glasov.

Ob koncu seje je župan dr. Milan Balažic imenoval Marka Kladnika za novega podžupana. Kladnik bo to funkcijo opravljal nepoklicno. Podžupan sicer pomaga županu pri njegovem delu in opravlja naloge, za katere ga pooblasti. V primeru odsotnosti ali zadržanosti župana ga tudi nadomešča. Marko Kladnik je rojen 17. aprila 1965 v Ljubljani. V občini Moravče je že dlje časa družbeno aktiven, politično pa je angažiran kot eden najvidnejših članov občinske organizacije Slovenske demokratske stranke (SDS).

Župan položil venec pri spomeniku padlim nad Češnjicami

BESEDILO: SAŠO MIKLIČ, FOTOGRAFIJA: FRANCI KOS

Župan občine Moravče dr. Milan Balažic je v četrtek, 25. aprila 2019, položil venec pri spomeniku padlim nad Češnjicami. V občinski delegaciji sta ga spremljala podžupan Marko Kladnik in Stane Ravnikar, vidni član Zveze borcev za vrednote NOB.

Ob spominu na padle aktiviste 23. aprila 1945 in ob dnevu upora proti okupatorju je župan izjavil, da ne smemo nikoli pozabiti teh dogodkov, ki so usodno zaznamovali slovensko zgodovino. Ob spoštovanju boja za svobodo se je treba pietetno pokloniti tudi vsem žrtvam krvave vojne: »Zato, da se ne bi nikoli več ponovilo, se moramo spominjati. Zato, da se nikoli več ne bi ponovilo, moramo ohranjati slovensko enotnost. In zato ne smemo nikomur dovoliti, da si prisvaja vrednote osvobodilnega boja ali jih izrablja v aktualne politično-volilne namene. To so vrednote vseh nas.« Dodal je še, da bo občina Moravče v bodoče spoštljivo organizirala skupno praznovanje tega praznika, ki je v preteklosti zaradi skrajne politike vse prevečkrat delil prebivalce Moravške doline.

Proti radikalizaciji in za modernizacijo EU

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, SVETNICA NSI IN POSLANKA

Prizori goreče pariške katedrale Notre-Dame, kot enega največjih evropskih simbolov, so v naših srcih zbudili vse najhujše strahove. Podpiram pariško županjo Anne Hidalgo, ki je predlagala organizacijo mednarodne donatorske konference. Tako kot je pomembno, da v teh časih sočustvujemo z vso Francijo, je pomembno tudi to, da z dejanji pokažemo svetu, da ljudje, kljub vsem razlikam, zmoremo stopiti skupaj.

Katedrala Notre-Dame je, večinoma nedotaknjena, preživela obe svetovni vojni, zdaj pa se v obdobju miru sooča z najtežjim izzivom v vsej svoji skoraj tisočletni zgodovini. Notre-Dame ni le simbol Francije, temveč celotne Evrope. Je simbol krščanstva in vsega tistega, kar Evropo povezuje vse od konca 2. svetovne vojne. Evropa brez svobode, pravičnosti in varnosti ne more obstati. A vrnitev k evropskim koreninam ne bo možna brez ponovne vzpostavitve zaupanja.

Zgodovina nam je pokazala, kam lahko skrajnosti pripeljejo Evropo, če jih pravočasno ne zaustavimo. In razumem ljudi, ki so jezni na EU in čutijo, da je Bruselj le za elite, ki se ukvarjajo same s sabo. Potrebne so korenite spremembe, sicer se nam lahko zgodi sesutje in ponovitev scenarija iz nekega izjemno mračnega obdobja.

Evropa je pred izbiro: na evropskih volitvah se bomo odločali med tistimi, ki zagovarjajo radikalizacijo Evrope in med tistimi, ki želijo v Evropi ponovno vzpostaviti medsebojno zaupanje. Sama se zagotovo pridružujem slednjemu, saj trdno verjamem v prihodnost Evropske zveze, pa čeprav jo je potrebno modernizirati. Čas nas kliče k modrosti in pogumu, da odgovorimo na nove izzive. Demografske spremembe, migracije, populizmi, tehnološki izzivi, izgorelost delovne sile in klimatske spremembe ogrožajo Evropo in ljudi, ki živimo v njej.

V NSi imamo jasno predstav o tem, kakšno Evropo želimo. Borimo se za varno, urejeno demokratično Zvezo, ki je v službi svojih ljudi in ne elit. Želimo si, da bi bila Evropa močna zveza držav, kjer bi se lahko uspešno in brez ovir razvijalo močno gospodarstvo na eni strani in občutek za sočloveka na drugi strani. Želimo si stabilno Evropsko unijo, ki je steber stabilnosti tudi za globalni svet.

Čaka nas veliko dela

BESEDILO: JANEZ VIDIC, SVETNIK SLS

Delo na Občini poteka intenzivno. Podpis pogodbe za izgradnjo Doma starejših občanov je pred zaključkom. Tudi glede obvoznice potekajo intenzivne dejavnosti. Za izgradnjo prizidka šole prav tako potekajo priprave, občinska uprava išče najboljše možnosti.

Pri navedenih projektih ni bilo nobene dokumentacije ali pa je bila zelo pomanjkljiva. Na zadnji seji občinskega sveta je bil obravnavan osnutek Statuta, ki ni bil spremenjen vse od ustanovitve občine dalje. V tem času se je toliko stvari spremenilo, da je bil v kar nekaj členih v nasprotju z Zakonom, torej neustaven. Enako velja za osnutek Poslovnika. Slednja sta najpomembnejša akta vsake občine. Za vsa ostala investicijska dela so odprti javni razpisi. Ko bodo končani, se bodo intenzivno začela izvajati dela na infrastrukturi. Območni odbor SLS vse omenjene projekte podpira, saj so bili vključeni v naše programe.

Vsem prejemnikom občinskih priznanj, ki so jih prejeli ob prazniku občine Moravče, še enkrat iskrene čestitke!

Pred nami so volitve v Evropski parlament. Pomembno je, kdo zastopa našo državo v Evropskem parlamentu. Letos SLS nastopa skupaj s SDS. OO SLS prosi, da se občani udeležijo volitev in obkrožijo našo skupno listo SDS-SLS in dajo svoj preferenčni glas dosedanjemu evropskemu poslancu Francu Bogoviču. Franc Bogovič je že do sedaj vzorno zastopal našo državo, posebno dejaven je bil na področju kmetijstva in regionalne politike. Zaradi njegovega projekta Pametne vasi pa je v letu 2018 prejel nagrado za najboljšega evropskega poslanca leta 2018. To priznanje imenujejo tudi bruseljski oskar, podeljuje pa se najaktivnejšim evropskim poslancem na področju raziskav in razvoja.

SLS organizira vsakoletni TABOR. Zato vas vse povabim v nedeljo, 12. maja 2019, v Krško.

Spoštovane občanke in občani!

BESEDILO: VITOMIR CERAR, PREDSEDNIK OO SDS MORAVČE

Pred nami so volitve v Evropski parlament. Zdi se, da se je v Moravčah predvolilna kampanja kar kmalu začela, žal tudi na račun štirih padlih mladih fantov. Prav je, da se poklonimo vsem tistim, ki so dali življenje za naš narod, zdrahe oz. politično izkoriščanje dogodka katerekoli strani pri tem niso potrebni. Tudi sam se kot veteran iz leta 1991 redno poklanjam tem domoljubom.

Sicer pa je dodobra začel delovati tudi nov sklic občinskega sveta. V štirih mesecih od njegovega prvega zasedanja se je zgodilo marsikaj. Za nas ostaja ključno, da se nadaljuje z razvojem Moravč in doslednim izpolnjevanjem danih predvolilnih obljub. Bolj kot funkcije in umazana politika nas zanimajo zaprtje odlagališča in prava sanacija peskokopov v Drtiji, izgradnja doma starejših občanov po možnosti v občinski lasti. Zanimajo nas obnovljene oz. asfaltirane ceste, vodovodi, optični kabli, zdravstveni servis, razvoj športa, kulture in turizma. Nobena deklaracija ali sporazum, polna lepih besed, sama po sebi ne bo in ne more izpolniti teh obljub. Papir ne daje rezultatov, temveč je za to potrebno trdo, vestno, predvsem pa pošteno delo. Pri tem županu in najnovejšemu vodstvu želimo veliko uspeha.

Tudi sami bomo vse dobre predloge z veseljem podprli ne glede na to, kdo jih predlaga. Moravče z okoliškimi kraji in vasi morajo ostati kraji ljudi veselih obrazov in svetle prihodnosti.

SDS

Obvestilo glede javnega razpisa za sofinanciranje letnega programa športa v občini Moravče za leto 2019

Vse izvajalce Letnega programa športa za leto 2019 obveščamo, da bo Občina Moravče besedilo javnega razpisa in razpisno dokumentacijo skladno z 10. členom Odloka o postopku sofinanciranja letnega programa športa v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 3/19) objavila **samo na uradni spletni strani Občine Moravče (www.moravce.si)**, pod zavihkom 'Javni razpisi in javni natečaji'.

Rok za prijavo je do vključno 10. maja 2019.

Novice iz štaba Civilne zaščite Moravče

BESEDILO: DARKO VAVPETIČ

Vsako leto v mesecu marcu, natančneje 1. marca, obeležimo dan Civilne zaščite. To je tudi dan, ko se spomnimo dobrih del posameznikov, društev in organizacij, ki so s svojim delom pomagali ljudem, ki so se znašli v središču naravne ali kakšne druge nesreče.

Prav tako pa so v »mirodobnem« času s svojim prostovoljstvom nesebično prispevali k usposabljanju in izobraževanju kadrov, ki bodo lahko s svojim znanjem pomagali, ko bo to najbolj potrebno.

Kot poveljnik občinskega štaba Civilne zaščite sem se v okviru praznovanja dneva Civilne zaščite v Kočevju udeležil slovesnosti, kjer so Janezu Povirku (članu štaba CZ) podelili bronasti znak Civilne zaščite za enkratno dejanje ob lanskim vremenskim ujmi v mesecu juliju, ko je odgovorno in požrtvovalno vodil intervencijo reševanja ljudi in premoženja. Na občnem zboru Gasilske zveze Moravče je bil podeljen bronasti znak Civilne zaščite Antonu Stenku za dolgoletno delo z mladimi v PGD Peče ter za pomembno vlogo pri organizaciji državnega tekmovanja v orientaciji.

Naj še omenim, da sta dolgoletno delo v občinskem štabu Civilne zaščite zaključila Mihael Šlibar in Silvester Smolnikar. Za vse, kar sta storila v teh letih dela v štabu Civilne zaščite, se jima tudi v svojem imenu globoko zahvaljujem.

(Darko Vavpetič je poveljnik OCZ Moravče.)

Skupna prireditev dveh občin v Zagorici

BESEDILO: MILAN KOKALJ, FOTOGRAFIJA: BRANKA BIZJAN

Po nekaj letih premora je občina Moravče ob občinskem prazniku ponovno sodelovala z občino Dol pri Ljubljani na skupni prireditvi v Zagorici.

Letos mineva 265 let od rojstva svetovno znanega matematika in izumitelja Jurija Vege. Pri Vegovi domačiji je bila v soboto, 23. marca, slovesnost, kjer so častilci Jurija Vege z obeh strani hriba obudili spomin na znanstvenika, ki je z vztrajnostjo in nadarjenostjo uspel priti do svetovne slave. Kljub velikim častem in priznanju ni nikoli pozabil rojstne vasi in svoje domovine. Obe občini sta za svoj občinski praznik izbrali prav rojstni dan velikega matematika. Ob rojstvu Jurija Vege je namreč Zagorica sodila pod takratno moravško faro.

Župan občine Moravče dr. Milan Balažic je na proslavi prejel faksimile rokopisa Jurija Vege.

Ob lepem vremenu se je na slovesnosti zbralo veliko obiskovalcev, ki so prisluhnili pozdravnim besedam obeh županov – županu

Dola pri Ljubljani Željku Saviču in moravškemu županu dr. Milanu Balažicu.

Ob vojaških časteh je v kulturnem programu sodeloval Trobilni kvintet slovenske vojske.

novo odkritje. V zadnjem letu so kupili Vegov rokopis. Faksimile je bil podeljen tudi županu občine Moravče s priporočilom, naj ga občina hrani na javnem in dostopnem mestu.

Osrednji govornik na prireditvi je bil dr. Marko Razpet, predstavnik Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenje. V izredno zanimivem govoru je nanizal nekaj malo znanih dejstev iz življenja Jurija Vege. Še danes, po tolikih letih, prihajajo na plan nove podrobnosti in podatki iz življenja in dela tega znanstvenika. Znanstvene institucije vsega sveta si izmenjujejo podatke, arhivske vire in pri Društvu slovenskih matematikov, fizikov in astronomov redno spremljajo vsako

V bogatem kulturnem programu so sodelovali učenci osnovnih šol iz obeh občin. Učenci Osnovne šole Jurija Vege iz Moravč, ki so dejavni v literarnem krožku, so pod vodstvom mentorjev Bernarde Mal in Mateja Žista pripravili zanimiv in simpatičen recital o Juriju Vegi. Prireditev je zaključil Peški oktet, ki je z ubranimi petjem domovinskih pesmi in izbranim programom zaokrožil letošnje praznovanje občinskega praznika v obeh občinah.

Praznovati in se zahvaliti

BESEDILO: BERNARDA MAL, FOTOGRAFIJA: JAKOB MOČILNIKAR IN TATJANA ČOP

Prejemniki plaket občine Moravče so bili: Alojz (Slavko) Cerar, Janez Jesenšek, Lojzka Kos, mag. Blaž Slapar. Naziv častni občan občine Moravče pa je prejel Primož Peterka, smučarski skakalec. V njegovi odsotnosti je priznanje prejel brat Uroš Peterka.

Vmarcu med vsemi prazniki v moravški občini praznujemo še občinski praznik, ki smo ga izbrali v spomin na rojstvo velikega rojaka. V izboru datuma ni le poklon, mogoče je prebrati še več; pomemben je začetek – rojstvo, pomembnejše so okoliščine, v katerih rasteš, najpomembnejša pa je volja in dobronamerna življenjska naravnost. Za vse to je baron Jurij Vega svetla zvezda vodnica, vredna sledenja, vredna spominjanja.

Akademija je potekala slavnostno z županovim slavnostnim govorom, v katerem se je posebej posvetil Vegovi življenjski poti in izpostavil nekaj mejnikov njegove izjemne znanstvene rasti. KD Tine Kos Moravče je z obema zboroma, Moškim pevskim zborom in Žensko vokalno skupino Oda, s smiselnim izborom pesmi ustvarjal narodnozavedno okolje in zbujal v obiskovalcih občutek pripadnosti lokalni skupnosti, delček zdravega lokalpatriotizma. K vzdušju praznika so svoje dodali učenci OŠ Jurija Vege Moravče z 20-minutnim Vegovim utrinkom, v katerem je mali zborček z Barbaro Fale poosebljal otroško razigranost, Blaž, Ema, Lucija in Eva, pa so se ubadali s hudim problemom, kdo bo tekmoval na kvizu o Juriju Vegi. Pristno, izbrano, duhovito so se prepustili igri, ki sta jo zasnovala Matej Žist in Bernarda Mal. Najslovesnejši del je bila podelitev 4 občinskih plaket in naziva častni občan. Vse niti prireditve je imel v rokah Milan Kokalj in jih tudi uspešno prepletel v vsebinsko in duhovno bogato doživetje. Vsak dogodek pa je v učeči se skupnosti priložnost, da se učimo – naslednjič bomo znali bolj vešče dogovoriti še uradni protokol slavnostne akademije.

Plaketo Občine Moravče

na predlog Planinske društva Moravče prejme **Alojz (Slavko) Cerar iz Zaloga pri Moravčah**

Iz obrazložitve predlagatelja:

Alojz je od leta 1984 član planinske organizacije. Sprva je bil včlanjen v Planinsko društvo Integral Ljubljana. Kot voznik avtobusa je prepeljal številne izletnike in pohodnike na izhodiščno točko. Največkrat pa se jim je kar pridružil pri vzponu. Dolgoletni sen se mu je uresničil, ko se je leta 1993 podpisal pod ustanovno listino Planinskega društva Moravče. Od takrat je vedno dejaven v organih društva, dolga leta pa je bil tudi njegov praporščak.

Leta 1995 se je usposobil za markacista PZS in bil več kot 12 let načelnik in z drugimi člani skrbi za markiranje, vzdrževanje in čiščenje planinskih poti v oskrbi Planinskega društva Moravče. Teh je več kot 100 km. Organiziral je pohode v tujino, in sicer po Poti prijateljstva, v Avstrijo in Italijo, kar so bile zelo odmevne ture. Mladi planinci se ga spominjajo kot pomočnika pri organizaciji vsakoletnih tedenskih taborov za mlade planince. Z ženo Anico sta pomagala pri kuhinji in celotni pripravi tabora. Slavko je pobudnik gradnje planinskega doma na Uštah–Žerenku in član gradbenega odbora. Pri gradnji je opravil 1 600 prostovoljnih ur dela. V času 2005–2013 je organiziral in izvajal dežurstvo na planinskem domu, kar je pomenilo še dodatnih nekaj tisoč ur prostovoljnega dela. Čeprav je predal funkcijo načelnika markacistov, ostaja dejaven član. Še vedno je v upravnem odboru in s srcem spremlja delovanje in razvoj Planinskega društva Moravče.

Plaketo Občine Moravče

na predlog Planinskega društva Moravče prejme
Janez Jesenšek iz Peč

Iz obrazložitve predlagatelja:

V letu 1980 se je Janez Jesenšek zaradi ljubezni do narave in planinstva včlanil v Planinsko društvo Ljubljana matica. Opravi je usposabljanje za gorskega stražarja. Več let se je udeleževal vseslovenskih akcij: Smetarji na Triglavu in 100 žensk na Triglav. V času, ko je bil aktiven varuh gorske narave, je obiskal najvišje vrhove v Sloveniji in tudi za državno mejo.

Leta 1993 je podpisal kot ustanovni član ustanovno listino Planinskega društva Moravče, v katerem je deloval kot član upravnega odbora. Leta 1996 se je usposobil za planinskega vodnika. Aktivno je sodeloval pri pohodih na domače gore in odmevnih turah PD Moravče kot so vzpon na Mont Blanc, Breithorn, Grossglockner in druge. Planinci, ki so v teh letih začeli svoj gorniško udejstvovanje, se ga spominjajo kot organizatorja tedenskih planinskih taborov na Komni, ob Kolpi, pod Kofcami, na Veliki planini, na Krstenici in še kje.

Vsakdo od prejemnikov priznanj občine Moravče je svojevrsten zaklad za nas, za Slovenijo, za svet in sam zase. Iskreno čestitamo dobitnikom!

V desetletnem obdobju 2002–2012 je zapisan kot predsednik društva. Janez Jesenšek je bil pobudnik in član gradbenega odbora pri zidavi planinskega doma. Pri gradnji je opravil 1200 ur prostovoljnega dela za napeljavo vodovodne inštalacije v objektu, poleg tega je kot predsednik skrbel za nakup materiala, pridobivanje dokumentov, iskanje prostovoljcev, organizacijo akcij ter izvajanje in organiziranje dežurstva na planinskem domu v obdobju 2005 - 2013. Tako se je skupaj nabralo več tisoč ur prostovoljnega dela. Po predaji predsedniškega mesta ostaja aktiven kot član upravnega odbora. Društveno delovanje pa spremlja s srcem in kančkom ponosa, da je soustvarjal 25-letno zgodbo Planinskega društva Moravče.

Plaketo Občine Moravče

na predlog Planinskega društva Moravče s podporo Lovske družine Moravče in Društva upokojencev Moravče prejme

Lojzka Kos iz Moravč

Iz obrazložitve predlagatelja:

Lojzka se je iz Volčine pri Lenartu v Moravče preselila leta 1971, skupaj z možem Vinkom Kosom. Članica društva je od ustanovitve dalje, to je 25 let. Za društvo dela s srcem in dušo, velja za »mamo društva«. Nesebično deli dobro voljo, dobroto, pomaga vsakomur, ki pomoč potrebuje. Je članica upravnega odbora v vseh mandatih do sedaj. Sodeluje pa na različnih nivojih društvenega udejstvovanja: organizaciji pohodov, organizaciji pohodov v neznano, s še posebnim veseljem v rodno Štajersko, kjer poskrbi tudi za hrano in pijačo. Je kuharica na planinskih taborih. Svojo spretnost kuhanja in peke s pridom uporablja za »razvajanje« v planinskem domu, tudi v času gradnje le tega, kjer pa je z enako vnemo kot za kuhalnico poprijela za lopato, metlo, telefon, skratka Lojzka najde delo, če delo ne najde nje. V društvu jo cenijo zaradi koristnih nasvetov in pristnega smisla za humor, kar mnoge privabi, da postanejo člani društva. Letos bo 1. maja sodelovala že na 24. pohodu po Moravški planinski poti, desetkrat je organizirala in prehodila Marijanov pohod (spominski pohod umrlega člana PD Marijana Grila).

Planinci pravijo, da je Lojzka ženska z vizijo pozitivnega pogleda na svet, to vizijo pa tudi uresničuje, ne le v Planinskem društvu temveč tudi v lokalni skupnosti, Lovski družini Moravče, kjer je v letih 1985–1993 z urejanjem okolice lovske koč in vzdrževanjem pripomogla, da so mnogi v lepše urejenem okolju preživeli prijetne trenutke. Lojzki njeno izjemnost pripisujejo tudi v Društvu upokojencev Moravče, v katerem glas o Moravčah širi na razstavah in predstavitev zeliščarstva. Aktivno skrbi za zeliščni vrt z nasadom 60 različnih vrst.

Za razigranost slavnostne akademije so poskrbeli učenci OŠ Jurija Vege s kratko gledališko igro in z glasbenim prispevkom malega zborčka, ki ga vodi Barbara Fale.

Plaketo Občine Moravče

na predlog Društva krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja in Društva rokodelcev – Rokodelskega centra Moravče prejme
mag. Blaž Slapar z Gorice

Iz obrazložitve predlagateljev

Magister Blaž Slapar je oblikoval celostno grafično podobo za naši društvi. Prav tako vsako leto poskrbi za celostno podobo prvomajskega srečanja v Tuštanju. Kot oblikovalec se je odlično izkazal pri oblikovanju knjig v izdaji naših društev, in sicer Tu stanujem in 2 knjig ob 10. in 20. obletnici Društva rokodelcev Moravče. Veliko sodeluje z drugimi društvi in Občino Moravče. Odlikuje ga to, da zna prisluhniti potrebam društev in oblikovati izdelke v zadovoljstvo naročnika. Še posebej nas veseli, da skupaj z nami skrbi za ohranjanje kulturne dediščine in s tem tudi za promocijo in prepoznavnost celotne občine Moravče tudi izven njenih meja. Blaž je prvič samostojno razstavljal svoja dela leta 2006 prav tukaj. Nato se je zvrstilo do sedaj še osem samostojnih razstav, udeležuje se tudi skupinskih razstav in pripravlja vsakoletne razstave učencev Slikarske šole Blaža Slaparja, ki jo je ustanovil leta 2009 in se uspešno razvija, saj je iz 8 učencev letno število naraslo na 215. Glas domačih logov v Evropo je ponesel leta 2008, ko je na povabilo Ljudmile Novak razstavljal v Evropskem parlamentu v Bruslju.

Poleg oblikovanja se ukvarja z risanjem in slikanjem raznovrstnih motivov. Njegova strast pa je tudi filmska umetnost. Ker ga prepoznajo kot človeka smelih načrtov, se nadajamo njegovega razvoja v korist širše skupnosti in morda ustanovitve prvega kina na Moravškem.

Naziv častni občan občine Moravče

na predlog župana dr. Milana Balažica prejme

Primož Peterka, smučarski skakalec

(naziv je na akademiji prevzel brat Uroš Peterka)

Iz obrazložitve predlagatelja:

Primož Peterka, rojen v Prikrnici, je svojo skakalno pot začel na skakalnicah za OŠ Moravče kot član SSK Termit Moravče. Že kot pionir in mladinec je osvajal prva mesta. Kasneje je treniral v SK Kranj.

V svetovnem pokalu je prvič nastopil 4. januarja 1996 v Innsbrucku, kjer se je uvrstil na 8. mesto, 26. januarja je na Poljskem v Zakopanah prvič zmagal in podvig ponovil še v švedskem Falunu. V Asiagu v Italiji je leta 1997 na mladinskem svetovnem prvenstvu osvojil 2. mesto. Sezona 1996/97 je njegova najuspešnejša. Zmagal je na 7 tekmah za svetovni pokal, osvojil je prestižno prvo mesto na novoletni turneji štirih tekem. Osvojil je veliki kristalni globus za skupno zmago v svetovnem pokalu in mali kristalni globus za skupno zmago v poletih. 9. februarja 1997 je v avstrijskem Kulmu poletel 203 m in tako postal prvi Slovenec, ki je preletel magično mejo 200 m.

V sezoni 1997/98 je bil znova uspešen. Zmagal je na 4 posamičnih tekmah, znova osvojil veliki kristalni globus in mali kristalni globus, tokrat za skupno zmago v skokih. Uspešno je nastopil na ZOI v Naganu, kjer je osvojil 5. mesto na veliki in 6. mesto na srednji skakalnici.

Leta 1997 in leta 1998 je bil Primožu Peterki podeljen naziv športnik leta. Za leto 1997 je prejel Bloudkovo nagrado, ki se podeljuje na državni ravni za najboljše športne dosežke.

V sezoni 2002/03 je ponovno osvojil dve posamični zmagi in v Salt Lake City, na ZIO leta 2002 osvojil bronasto medaljo v ekipni tekmi skupaj z Damjanom Frasom, Robertom Kranjcem in Petrom Žonto, kar je bila četrta slovenska medalja na ZOI, vse so bile bronaste. S teh olimpijskih iger so bili edini slovenski nosilci medalje. Leta 2005 je osvojil moštveni bron skupaj z Juretom Bogatajem, Rokom Benkovičem in Jernejem Damjanom na svetovnem skakalnem prvenstvu v Obersdorfu. Primož Peterka je v svoji športni karieri 34-krat stal na zmagovalnih stopničkih, od tega 15-krat na najvišji.

Vsi, ki smo imeli priložnost spremljati njegovo športno kariero v živo, ob ekranih ali na sprejemih v Moravčah in Prikrnici, danes verjetno znova čutimo vznesenost in veselje ob Primoževih uspehih. In se spominjamo mnogih anekdot. Primož se verjetno ne spominja, da je nekoč na tem odru stal v popolnoma drugačni vlogi. Bil je dirigent svoji Primoževi godbi namesto Mira Capudra, ki je sicer vodil Godbo Moravče. In godba je v izteku mnogih skakalnic zaigrala v čast moravškemu orlu.

Moški pevski zbor Kulturnega društva Tine Kos je, kot vselej, navdušil udeležence proslave.

Odlični na lokalni in državni ravni

BESEDILO: ALOJZIJ ŠTEFAN, FOTOGRAFIJA: TONE STOJKO

Komorni zbor Limbar se je odlično izkazal tako na Območnem srečanju odraslih pevskih zborov in prvič nastopil na odru Cankarjevega doma. Na reviji, ki je bila 14. marca v Kulturnem domu Groblje, je Komorni zbor Limbar, ki ga vodi zborovodja Tomaž Pirnat, 408 let po izvirni izvedbi na kraljevskem odru, izvedel skladbo Charlesa Wooda na Shakespearovo besedilo: »Full Fathom Five«.

Kot je za Komorni zbor Limbar že splošno znano, je tudi tokrat, po mnenju strokovne ocenjevalke, odlično zapel zborovsko priredbo spleta ljudskih pesmi: »Nocoj je ena luštna nouč«, kot si jo je zamislila mlada skladateljica Katarina Pustinek Rakar. Lotili smo se tudi kratke a glasbeno zelo močne in zahtevne uglasbitve besedila Toneta Kuntnerja: »Z gozdom prihajam«. Glasbo je zapisal vrhunski slovenski skladatelj Pavle Merkù. Strokovna ocena in tudi mnenje navdušene publike je Komorni zbor Limbar ponovno postavila na odlično mesto s priznanjem in možnostjo, da lahko nastopa na prireditvah državnega pomena (edini zbor s takšno oceno iz občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče).

Poželi aplavz tudi na odru Cankarjevega doma

Komorni zbor Limbar je 19. marca v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma sodeloval pri ustvarjanju in izvedbi glasbenega spektakla z naslovom »40 let norosti in moj žulj«, ki ga je ob obletnici ustvarjanja pripravil veliki slovenski kantavtor Andrej Šifrer. Na odru se je zvrstilo 111 nastopajočih, med njimi zveneči domači in tuji glasbeniki in skupine kot so: Dave Cooke (Velika Britanija), Bill Thorp (VB), Dennis Seaton (Musical

Vrhunec koncerta je bil, ko je Andrej ob spremljavi Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in Komornega zbora Limbar ter objetega občinstva, zapel pesem »Za prijatelje si je treba čas vzet«.

Youth – VB), Siddharta, Manouche, Hamo & Tribute 2 Love, član Koala Voicea Domen Don Holc in Tina Marinšek. V sklepnem delu tega izjemnega gala koncerta je Komorni zbor Limbar prepeval Šifrerjeve najnovejše skladbe in hite. Ob spremljavi izjemnega benda (posebno sta navduševala bobnar in kitarist) je najprej zazvenela pretresljiva pesem Ramona, nato pa skupaj s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, pod vodstvom dirigenta (in avtorja priredb za zbor in orkester) Patrika Grebla še pesmi Očenaš, Vse manj je dobrih gostiln, Smo in Ljudje, pogledjte kakšen dan. Nekatere od teh pesmi je Komorni zbor Limbar s Šifrerjem posnel že za zgoščenko »40 let norosti«, ki je izšla spomladi 2017.

Vrhunec koncerta je bil, ko je Andrej ob spremljavi Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in Komornega zbora Limbar ter objetega občinstva, zapel pesem »Za prijatelje si je treba čas vzet«. Dvorana je res pokala od navdušenja! Zbor se je na koncert pripravljaval navdušeno in z vso profesionalno resnostjo (znanje in srce), kar se je poznalo tudi na odru, kjer

je zbor suvereno sledil zahtevni orkestrski glasbeni spremljavi na novo pripravljenih priredb Šifrerjevih skladb in z vrhunsko odpeto zahtevno glasbeno kuliso oplemenitil nastop velikega slovenskega glasbenika. Ves čas svojega nastopa smo z dobro energijo in pripravljenostjo za sodelovanje z vsemi na odru, skrbeli za prisrčno glasbeno vzdušje. Koncert je bil za nas izjemna izkušnja, pa tudi naporna vaja, saj smo skupaj z vajo (večer poprej v prostorih Radia Slovenija) ter generalko in koncertom, na odru (in ob njem) preživeli skoraj deset ur. Pa nam ni žal, kajti takšnega povabila in glasbene izkušnje nimaš vsak dan. Koncert je posnela tudi Televizija Slovenija in ga bo enkrat poleti moč v celoti videti na TV ekranih.

Komorni zbor Limbar je za svoj prepričljiv in glasbeno izdelan nastop prejel glasne pohvale in zahvalo slavljenca Andreja, »bravi« s priklonom dirigenta Patrika Grebla ter stoječi aplavz polne Gallusove dvorane Cankarjevega doma. Skratka: izjemna izkušnja in upam si trditi, da ne zadnja!

Glasbeniki beloruskega orkestra v Moravčah

BESEDILO: IRENA MALOVRH, FOTOGRAFIJA: MATJAŽ GERENČAR

Vsoboto, 6. aprila, zvečer je bil oder Kulturnega doma v Moravčah skoraj premajhen za vse: goste – pevce kamniškega Mešanega pevskega zbora Odmev in glasbenike beloruskega orkestra Zarenitza ter domače pevce Komornega zbora Limbar.

Pod taktirko zborovodja Tomaža Pirnata glasovi pevcev Limbarja zvenijo umetniško dovršeno in popolno blagoglasno, pa naj pojejo tuje, ljudske ali ponarodele pesmi.

V nadaljevanju so se predstavili Kamničani z zanimivim izborom slovenskih avtorskih in ljudskih pesmi pod taktirko zborovodkinje Anice Smrtnik.

Začetek aprila so se v dvorani Kulturnega doma Moravče poleg slovenskih melodij razlegale tudi beloruske.

Prav posebna energija pa se je prelila z odra, ko so se na njem pojavili Belorusi. Temperamentna dirigentka Elvira Tahirova je njihovo igro na tako različne inštrumente, kot so tamburice, godala, harmonika, kitara, klavir, bobni in druga drobna zvočila, znala prefinjeno preplesti v glasbeno umetnino.

Skupaj so nato pevci obeh zborov ob spremeljavi orkestra zapeli še nekaj skladb različnih avtorjev.

Glasba in pesmi so poslušalcem odmevali še po koncu koncerta in nam bodo ostali v spominu kot izjemen glasbeni dogodek.

Visoki jubilej Ode – štirideset let vrhunskega petja

BESEDILO: IRENA MALOVRH, FOTOGRAFIJA: MATJAŽ GERENČAR

Članice Ženske vokalne skupine ODA smo se odločile, da prvi aprilski vikend preživimo na intenzivnih skupnih pevskih vajah na Debelem Rtiču.

Veselo razpoložene smo se že v zgodnjem petkovem popoldnevu odpravile novim pevskim dogodivščinam naproti. Ob prihodu v Mladinsko zdravilišče in letovišče RKS nas je že od daleč prijazno pozdravilo modro morje in dokaj topel morski zrak. Po nastanitvi v prijetnih sobah se je razpoloženje iz ure v uro stopnjevalo, saj smo se intenzivnih vaj udeležile vse aktivne članice skupine.

Naš neutrudni zborovodja Mile, čeprav ne preveč dobre ga zdravja, nam je pred odhodom poslal razpored pevskih vaj. Že pred večerjo je sledila prva skupna vaja, prav tako po večerji. Nato pa smo še dolgo v noč razpredale misli in predloge o našem jubilejnim koncertu ob štirideseti obletnici zbora.

V soboto zjutraj je sledil le kratek sprehod do morja, Mile pa ga je lahko videl le od daleč, saj smo že dopoldan nadaljevale z vajami po posameznih glasovih, prav tako tudi popoldne. Po večerji je sledila še skupna vaja, nato pa skupno druženje. Večer je bil ponovno namenjen našemu skupnemu junijskemu projektu. V nedeljskem jutru smo najprej pospravile svojo prtljago, se odpravile na zajtrk, takoj po zajtrku pa ponovno na skupno pevsko vajo.

Naš zborovodja nas je, zaradi pevskih obveznosti z moškim zborom, zapustil takoj po nedeljski vaji. Ob njegovem odhodu je sledilo še skupno fotografiranje, nato pa smo ga, veselo razpoloženega, na pot pospremile z lastno pesmijo, ki se nam je porodila takoj ob prihodu na skupne vaje.

Po kratkem skupinskem sprehodu do morja, kjer smo naredile nekaj lepih posnetkov, je sledilo le še nedeljsko kosilo. S prijetnimi občutki, da smo se na teh intenzivnih vajah veliko naučile, smo v pozdrav pomahale morju ter se odpravile proti domu.

Kaj in koliko smo se na teh vajah naučile, pa boste, spoštovani bralci, lahko presodili sami, ko boste 15. junija v moravškem Kulturnem domu prisluhnili našemu jubilejnim koncertu.

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: KATARINA PETERCA

Člani bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje

Miha Mazzini:
Telesni čuvaj

Kriminalka, brezobzirni, kruti pri-zori, nanizani kot filmski kadri. Ne, to vsekakor ni roman, ki bi me pritegnil. Toda, gre za bralni krožek, pa tudi, začeto knjigo načeloma vedno preberem do konca.

Glavna oseba se nam ne predstavi z imenom, jo pa spoznamo do obisti. Na trenutke se mi je zdelo, da sem se poistovetil. Toda ne! Zavestno ne! Le kdo bi hotel biti tako grdo, tako zaničevano, asocialno in kruto bitje?

Dojenček s prekomerno poraščenostjo (hipertrioza), zapuščen pred vrati sirotišnice, ne najde ne sočutja, ne razumevanja, ne pri osebju, ne pri sotrpinih. Skrije se v kot, neviden. Ne pomaga. Nekega dne se obrne in premlati vse po vrsti. Čeprav mnogo bere in si nabira znanja, ugotovi, da ni zaželeno tega kazati učiteljem, vsaj ne komu njegove zunanosti. Od takrat se omeji na kratke zloge, namenoma napačne odgovore. Odtujenost postane način njegovega bivanja v sirotišnici in tudi kasneje v življenju.

Ob nekem pobegu iz sirotišnice sreča Maestra, lokalnega mafijskega šefa, ki ga vzame za svojega. Zanj izterjuje dolgove, ustrahuje in opravlja druge umazane posle. Nekega dne ga pošlje varovat pričo ropa mafijskih nasprotnikov. Hana Woyczik, pri tridesetih, mu je odprla vrata. »Ja

božiček, vi pa slabo zgledate!« je vsa zgrožena izdabila, hitro stegnila roko, me prejela pod pazduho in mi pomagala v stanovanje.

Sprejela ga je preprosto kot telesnega čuvaja pač. Zanj, ki se vedno mora skrivati pred radovednimi, zgroženimi pogledi, je to nekaj čisto novega. Minute tečejo počasi. Njemu, nevajenemu družbe, se zdi, da ji je on sam, s svojimi strahovi, s svojo nesprejetostjo, bolj nevaren, kot potencialni morilci sami. Pravzaprav se zdi, da ji ne grozi nobena nevarnost, ko se stvari v trenutku, prav po filmsko zasučejo ...

Kozolcu za seno je podobna zgodba kriminalke. Na njega oknih so obešene slike potrošniške družbe, skromno opisanih, a tako tipičnih likov (inšpektor, babica, vodovodar, BMW ...)

»Hrana je nujno opravilo in nujnosti je treba opraviti hitro. Zato jem pri McDonaldsu. Pridem in sedem v kot, s hrbtom proti obiskovalcem. Stol je oblikovan tako, da te prične žuliti že prvi trenutek. Fast food ne naredi hrana, marveč neudobje ...«

Priporočam!
(moška bralna skupina 'B'K', Zvonimir Levačič)

Ferenc Molnar:
Dečki Pavlove ulice

V bralni skupini Beremo skupaj smo se tokrat preselile v čas Avstro-Ogrske monarhije. Prebirale smo mladinski roman, ki je zaslužen, da je avtor Ferenc Molnar (1878–1941) svetovno znan avtor. Dečki Pavlove ulice je roman, ki govori o pravi mali vojaški bitki s čini, utrdkami, zastavami, vohunjenjem, izdajalstvom in zvestobo. Dečki se "bojujejo" za nepozidan košček

zemlje, ki ga imenujejo "plac" in je namenjen njihovi brezskrbni igri. Živahne dogodivščine dečkov iz Budimpešte pripovedujejo o odraščanju, prijateljstvu, pogumu in enotnosti. Čeprav delo izvira iz časov Avstro-Ogrske, je tematika romana vsekakor primerna tudi za današnji čas. In mogoče kot zanimivost, če se boste sprehajali po ulicah Budimpešte, ne pozabite pomahati bronastim kipom dečkov, ki se igrajo, saj so to Dečki Pavlove ulice.

(medgeneracijska bralna skupina 'Beremo skupaj', Nina Žibert)

Connie Palmen:
Zakoni

Bralna skupina Eleganca besed je tokrat brala prvenec nizozemske avtorice Connie Palmen. Roman je razdeljen na sedem zgodb, poimenovanih po določenih moških, ki jih glavna junakinja srečuje in spozna tekom sedmih let. Tako spozna astrologa, epileptika, filozofa, duhovnika, fizika, umetnika in psihiatra. Vsi so precej starejši od nje, a jo izjemno privlačijo predvsem zaradi svojega znanja in možnosti, da pri njih najde tisto nekaj, kar vztrajno išče, a niti sama ne zmore definirati. Vsak od njih je poseben, drugačen in od vsakega se nauči nekaj novega. Na vsakega se čustveno naveže in prav vsak pusti svoj unikaten pečat.

Zgodba odpira veliko vprašanj o ženski identiteti, je globoko iskrena v razkrivanju želja, strasti, strahov in včasih celo šokira. Z vsako prebrano stranjo bralca vse bolj vleče vase do zadnje strani. (bralna skupina 'Eleganca besed', mag. Katarina Peterc)

Odperta vrata kmetij

BESEDILO: SANDRA KATIČ

LAS Srce Slovenije sodeluje v projektu »Odperta vrata kmetij«, ki povezuje več kmetij, ki se ukvarjajo z ekološkim načinom pridelave in predelave kmetijskih pridelkov. Projekt poteka od novembra 2017 do aprila 2020 in se osredotoča na dve skupini izdelkov, ki skupaj tvorijo seneno in sadno verigo: seneno mleko in izdelki iz senenega mleka ter jagodičevje, sadjarstvo in izdelki iz predelanega sadja.

V seneni verigi sodeluje Kmetija pri Ropet, ki hkrati sodeluje tudi v sadni verigi, skupaj s Sadjarskim društvom Tunjice in Ekološko kmetijo Matevžuc. Na kmetijah so razvili izobraževalne, mentorske in izkustvene programe za različne ciljne skupine. Na Kmetiji pri Ropet se boste lahko preko izkustvenih programov seznanili s posebnostmi sušenja sena za pridelavo senenega kozjega mleka in polizdelkov, v mentorskih in izkustvenih programih pa boste izvedeli, na kakšen način poteka pridelava jagod, kako se skrbijo za jagodičevje in spoznali, katere so prednosti in izzivi pridelave jagod. Sadjarsko društvo Tunjice je pripravilo programe vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort in mentorske programe, v sklopu katerih se boste obiskovalci na praktičen način seznanili s cepljenjem in vzgojo drevesnih vrst. Ekološka kmetija Matevžuc pa je razvila programe prenosa znanj in izkušenj predelave sadja. Obiskovalci boste na kmetiji spoznali pomen ekološkega sadjarstva, za katere produkte lahko uporabljamo sadje in kako se izdeluje sadni kis in vino.

Spoštujemo kakovostne prehranske izdelke pridelane na lokalnih kmetijah.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

V službi miru

BESEDILO: BERNARDA MAL, FOTOGRAFIJA: ANDREJ ROUS

Na Osnovni šoli Jurija Vege v Moravčah je bila v ponedeljek, 1. aprila, odperta razstava z naslovom *V službi miru - Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah*.

Razstava, ki gostuje po različnih krajih in šolah po Sloveniji, je bila pripravljena ob 20-letnici prve mednarodne misije slovenskih vojakov. Izvajali so jo v Albaniji skupaj s civilnimi strokovnjaki, ki so delovali v korist civilnemu prebivalstvu za zaščito ranljivih skupin, kot so otroci, ženske, starejši ljudje. Na misijah je nujno spoštovati kulturo in vrednote območij, na katerih mirovne sile delujejo.

Na misijah je nujno spoštovati kulturo in vrednote območij, na katerih mirovne sile delujejo.

Dogodek so obeležili z izdajo zbornika in gostujočo razstavo, ki jo je pripravil major Zvezdan Marković iz Vojaškega muzeja Slovenske vojske in Združenje slovenskih mirovnikov. Bojan Dorič, član Združenja slovenskih mirovnikov, Moravčan in udeleženec mirovnih misij in operacij je prevzel organizacijo dogodka.

Odpertje je potekalo v prijetnem vzdušju s kulturnim programom šolskih glasbenih sestavov s pesmimi z narodno zavedno noto, govornikom dr. Milanom Balažicem, ki je predstavil pomen vojaka in diplomata za vzpostavitev in ohranjanje miru. Sledila je predstavitev razstave s

strani kustosa majorja Zvezdana Makaroviča, v kateri se je sprehodil skozi zgodovino vojskovanja ter mirovnih operacij in misij slovenskih vojakov in civilistov.

Gostje so bili še: Katja Peterc iz Krajevne knjižnice Daneta Zajca Moravče, kamor se bo razstava preselila 8. aprila in si jo bo tam moč ogledati vse do konca aprila, Miha Žavbi predstavnik Veteranov vojne za Slovenijo in Nuša Pohlin Schwarzbartl, ravnateljica šole. Pred ogledom razstave so učenci 8. in 9. razreda odgovarjali na vprašanja iz predstavitvenega dela. Dokazali so, da so bila vprašanja dovolj mikavna in zahtevna, da so na vsa našli odgovore. Za pravičen odgovor so si pridobili promocijski material Slovenske vojske in rokovanje z gosti razstave.

Manca Borštnar

fotografinja / slikarka / študentka na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO)

Manca Borštnar se že od malih nog ukvarja z umetnostjo, sprva se je posvečala predvsem fotografiji, sočasno pa se je ljubiteljsko začela ukvarjati še s slikarstvom in risanjem, ki sta danes v ospredju njenega dela. Obiskovala je Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, študij zdaj nadaljuje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Ustvarila je že številne fotografske in slikarske projekte, veliko časa je posvetila fotografskemu delu v temnici (razvijanje analognih filmov), sodelovala na večjih skupinskih razstavah v ustanovah kot so Cankarjev dom, Mestni muzej Ljubljana, Slovenski etnografski muzej, Galerija fotografija in drugo.

Foto: Simon Gašparović

Manca Borštnar je dekle redkih besed. Zato so pa toliko bolj zgovorna njena dela. Njeno slikarsko delovanje ima vedno močno izhodišče v kontrastih, zato ne preseneča, da je večina njenih del črno-belih ali pa so barvno zelo pridušena. Kontrast je pomemben konstrukt v vseh likovnih prvinah (točka, linija, vektor, ploskev, prostor) in te skupine osnovnih grafičnih elementov so nerazdružljivo povezane, saj preprostejši elementi tvorijo zapletenejša strukture. Ravno na tej točki pride do izraza umetnikova senzibilnost. Manca je to sposobnost najlepše demonstrirala v risbi *Moč*. Drobne dlake tigra je spremenila v večje ploskve, ki se večajo in manjšajo glede na njegovo anatomijo. Tak pristop je na primer okoli vratu prinesel efektno ločnico glave in telesa, kjer črna barva igra pomembo vlogo.

Umetniški razvoj Mance Borštnar spremljam že iz njenih osnovnošolskih let. Svojo ljubezen do umetnosti deli med fotografijo in slikarstvom. V iskanju njene vloge kot umetnice v svetu je že prišla do zanimivih umetniških odgovorov, kjer je pokazala držo, da ne želi biti apatična opazovalka sveta, ampak želi v njem sodelovati in opozarjati na pomembne svetovne probleme. Takšna je bila njena zaključna naloga v srednji šoli, kjer je fotografirala poslikana telesa, ki so opozarjala na te stvari. Projekt so opazili tudi na Javnem skladu za kulturo Republike Slovenije (JSKD) in so ji za projekt leta 2016 podelili nagrado za Fotovizionarko leta. Umetnik se mora vedno na novo izumljati, vedno mora imeti oči na pečljih in ušesa pritrjena za svet okrog sebe, da iz njega črpa oz. ga po potrebi tudi kritizira in vse to Manci želimo v prihodnje.

Predstavitve Mance Borštnar v rubriki *Moravški talenti se predstavijo* je pripravil mag. Blaž Slapar.

Moč / 2015, pastel na črnem papirju, 100 x 70 cm

Zaključna naloga na SŠOF / 2015

Subjektivno-objektivno / ALUO / 2017

Zimska šola OŠ Roje v Planici

BESEDILA ZBIRA: NADA GRČAR

Zimska šola v naravi je v sodelovanju s Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti Planica potekala od 11. do 15. marca. Šole v naravi se je udeležilo skupno osem učencev iz različnih programov – učenci iz programa NIS in tudi učenci iz programa PPVI.

V ponedeljek smo se s šolskim kombijem odpeljali v Planico, kjer nas je pred domom pričakala vodja doma in nas seznanila s hišnim redom. Po kratki nastanitvi v sobe in dobrem kosilu, smo že preizkušali smučarsko opremo, katere najemniki smo bili ves teden. Sledil je le še trenutek resnice – za mnoge prvi stik s smučmi in snegom. Že res, da je bilo tega bolj malo, saj se je zima poslavljala z neverjetno hitrostjo, ampak bila je prijazna in nas je še počakala.

Sledil je preskus smučarskega znanja učencev. Prvi dan smo le vadili osnove – stojo in premikanje s smučmi po ravnini. Toda drugi dan je bila že potrebna vlečnica. Zakaj si ne bi olajšali vzpona na strmino, če je na voljo pomoč?

Zelo hitro smo osvojili vožnjo z vlečnico s tako imenovanimi krogci. Jeee, pa nam ni bilo treba "štanfati"! No tudi spustov in zavojev po strmini navzdol smo se hitro učili. Tretji dan smo že skoraj sodili med tekmovalce, popoldan pa še med tekače.

Čas v Planici se nam je vrtel prehitro. Počeli smo tudi veliko

drugih stvari. Bili smo na nočnem pohodu do bližnje vasi Rateče in nazaj. Hodili smo po zelo spolzkem terenu, a smo se brez padcev vrnili v dom in utrujeni legli v postelje. Naslednji dan smo še sami izkusili velik pogum naših vrhunskih skakalcev. Povzpeli smo se na vrh najvišje skakalnice in pogled v globino je bil res strašljiv. Avtomobili in sprehajalci spodaj so bili s te višine vedeti kot lego kocke. Zato velik poklon za pogum našim skakalcem. Večina nas ni imela poguma in ne moči, da bi se povzpeli še na letalnico. To bomo preizkusili ob naslednjem obisku.

V četrtek popoldan smo se po zasneženi poti podali v dolino Tamar, ki jo obdajajo visoke Julijske Alpe. Pogled nanje je bil čudovit in res si zasluži ime najlepša alpska dolina v Sloveniji.

Zadnje smučarsko znanje smo sprejemali v petkovem sončnem dopoldnevu. Prijazni učitelj je bil zelo zadovoljen z našim napredkom in nam je dovolil tudi

prosto in samostojno vijuganje ter utrjevanje zavojev in spustov. Na koncu nas je nagradil s priznanji, ki smo jih ponosno odnesli domov.

Teden odklopa od šole in osvajanje novih znanj in veščin v naravi je minil neverjetno hitro in prelepo. Za vse to so zaslužni prav vsi učitelji, ki so pri tem programu sodelovali. Bili so ravno prav izčrpnji, dovolj strokovni in strpnji. Ob odhodu smo si obljubili, da se prihodnje leto ponovno vidimo.

Znanje je vrednota

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: MAG. NIKA CERAR

Na OŠ Jurija Vege, smo v petek, 29. marca organizirali dan dejavnosti za 8. razrede. Celotni dan je bil namenjen karierni orientaciji. Učencem smo pripravili različne vsebine, povezane z odločanjem, postavljanjem in doseganjem ciljev, spoznavanjem šolskega sistema v Sloveniji, s spoznavanjem sebe, poklicev in še marsikaj.

Dan se je začel s spoznavanjem ciljev. Spoznali so vrsto ciljev, za kaj so potrebni in pomembni, kako jih postavljati, spremljati, uresničevati in dosegati. Ta del je izvajala strokovna sodelavka Zavoda MEPI Deja Kuhar. Aktivnosti tekom dneva so potekale v manjših skupinah, kar je bilo učencem všeč.

Mitja Zupančič opisuje svojo poklicno pot.

Interaktivni program »Kam in kako?«

V nadaljevanju so spoznali možnosti šolanja v Sloveniji. Pogovori so potekali o tem, kako priti do določenega poklica, kakšna je pot šolanja. Vsak je imel možnost opisati, kakšna bo njegova pot šolanja. Spoznali so tudi dejavnike, ki vplivajo na odločanje za šolo in poklic. Reševali so računalniški program Kam in kako ter tako spoznali dodatne pripomočke in možnosti za spoznavanje sebe in poklicev, ki se ujemajo z interesi posameznika. »Kam in kako« je interaktivni računalniški program, ki je v pomoč uporabnikom, ko se odločajo o izbiri poklica. Namen računalniškega programa je **spodbuditi** učence, da si zastavijo določena vprašanja o poklicih. Pomaga jim opredeliti področja, o katerih se želijo pogovoriti s poklicnim svetovalcem, jih **opogumiti**, da podrobneje raziščejo poklice, ki so zanje primerni in ki jih zanimajo. **Omogoči** jim, da dobijo nove zamisli o primernih poklicih in si razširijo znanje o že znanih kot tudi novih poklicih.

S pomočjo poklicnih kartic so se veliko pogovarjali o različnih poklicih, o poteku dela posameznega poklica, o delovnih pripomočkih, kakšne lastnosti in znanje je potrebno za posamezni poklic. Izvedli so celo igro Activity na temo prepoznavanja poklica. V tem delu so poklic pokazali, opisali ali ga risali.

Poklicne poti povabljenih gostov

Dan se je zaključil z opisi kariernih poti uspešnih oseb. Na šolo smo povabili: Ivana Kendo, Vesno Rutar, Anžeta Srenjščka in Mitja Zupančiča. Vsem gostom se iskreno zahvaljujemo za odziv in predstavitev poklicne poti.

Sporočilo gostov je bilo jasno. Naj jih navedem le nekaj:

- vsako znanje je pomembno,
- spremembe v življenju so stalnica, izkoristiti jih je potrebno,
- spremembe so priložnosti,
- vztrajaj na poti,
- vsak ima svoj talent,
- opazujte svet okoli sebe,
- **zdaj je čas za učenje**, zato ga izkoristite.

Dan je bil zanimiv prav zaradi vsega, kar smo slišali od vseh sodelujočih. Oblika izvajanja dejavnosti (delavnice) je bila učencem zelo všeč.

Osem krogov odličnosti

Na šoli smo v tem letu začeli z izvajanjem osmih krogov odličnosti (več o tem si lahko preberete v Novicah iz Moravske doline, letnik 2018, številka 9, stran 20 ali na spletni strani šole, <http://www.osmoravce.si/2018/10/01/8-krogov-odlicnosti/>). Učitelji se trudijo, da kroge vsakodnevno živijo in učence spodbujajo, da jih posnemajo in znanje širijo tudi v svoje družine. Učenci so današnje

dogajanje povezali z osmimi krogi odličnosti. Največ so navajali odgovornost in napake, ki vodijo do uspeha. Nekateri posamezniki so »napake« povezali tudi s priporočeno gostov – napačna izbira poklica, sledenje navodilu druge pomembne osebe, a so spoznali svoje napake, bili vztrajni, izhajali iz sebe in prišli do poklica, ki jih veseli.

Dan je bil zanimiv in poučen. Mladostniki so imeli možnost dobiti nov pogled na kariero, odločanje za svojo izobraževalno pot, ki jih bo pripeljala do (sanjskega) poklica.

(Vodja dneva dejavnosti je bila mag. Nika Cerar, univ. dipl. psih..)

Stare besede – od G do M (iz Peško-slovenskega slovarja)

G

Gank – lesen balkon

H

Hubertus – moški zimski plašč
Hvapc – stol na kozolcu

K

Kahlce – ploščice
Kapna – prevleka za prešito odejo
Kapric poštr – okrasna blazina
Klepvink – stol za klepat koso
Koperka – posteljno pregrinjalo
Krajcigl – vajeti
Kudujne – nečke (lesena posoda za mesit kruh)
Kukrle – frčada

L

Lajta – dolg sod za vodo ali gnojnico

M

Mesteje – kurišče pri krušni peči
Mudnca – ploščica na krušni peči

(zbira Ajda Lalič)

Moravčani v Zgornje Savinjski dolini

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: TINA VATOVEC

Lokalna akcijska skupina Srce Slovenije je v petek, 12. aprila 2019, organizirala strokovno ekskurzijo z ogledom dobrih praks na območju Lokalne akcijske skupine Zgornje Savinjske in Šaleške doline za svoje člane in druge zainteresirane prebivalce iz občin Moravče, Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica in Šmartno pri Litiji.

Udeleženci ekskurzije LAS Srce Slovenije v Zgornje Savinjski dolini

Ustavili so se v Gornjem Gradu, Ljubnem ob Savinji, Logarski dolini in Solčavi. Udeleženci so bili navdušeni nad predstavljenim razvojnim delovanjem, ki temelji na ohranjanju naravne in kulturne dediščine, tako snovne kot nesnovne. V programu so skozi slikovita pripovedovanja lokalnega vodnika Marka Slapnika doživeli rezultate različnih projektov, sofinanciranih iz evropskih sredstev LEADER in CLLD, katerih skupni cilj je ohraniti za prihodnje rodove tisto, kar so imeli v preteklosti. Pri načinu delovanja in vsebinah so našli veliko vzporednic med obema območjema, zato se že veselijo prihodnjih sodelovanj.

Med udeleženci so bili tudi občani Moravč. Vtise ekskurzije so strnili takole: »Današnji dan je

bil odlična priložnost za druženje, povezovanje in izmenjavo dobrih idej. Mnoge ideje, ki so se danes porodile, lahko uresničimo tudi doma.«

Podrobnosti o ekskurziji najdete na spletni strani www.las-srceslovenije.si. Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020. Za vsebino je odgovoren LAS Srce Slovenije.

Dan zastave

BESEDILO: MILAN KOKALJ

Na Geometričnem središču Slovenije (GEOSS) je bila v nedeljo, 7. aprila, tradicionalna

V Spodnji Slivni pri Vačah že vrsto let Društvo Heraldica Slovenica organizira prireditev ob dnevu slovenske zastave.

prireditev ob dnevu slovenske zastave.

Prireditev že vrsto let pripravlja in organizira Društvo Heraldica Slovenica. V počastitev stopetdesete obletnice prvega izobešanja slovenske zastave so sedmega aprila 1998 z vsemi vojaškimi častmi priredili prvo svečanost pri Geometričnem središču v Spodnji Slivni pri Vačah. Od tedaj na istem mestu vsako leto organizirajo slovesnost, in sicer prvo nedeljo po sedmem aprilu, kar je postalo že tradicionalno. Dan slovenske zastave je spomin na 7. april 1848, ko je slovenski domoljub Lovro

*Dan slovenske zastave
praznujemo v spomin
na 7. april 1848, ko je na
Wolfovi ulici v Ljubljani
prvič zaplapolala
slovenska zastava in
tako oznanila, da je tudi
slovenski narod prispeval
k pomladi narodov.*

Toman prvič izobesil slovensko zastavo na Wolfovi ulici številka 8 v Ljubljani.

Letošnja prireditev je bila že dvaindvajseta po vrsti, na njej pa praznujemo ljubezen do domovine, njenih simbolov, pripadnost slovenski državi in domovini. Na letošnji prireditvi je bilo prisotnih

veliko obiskovalcev, ki so prisluhnili besedam številnih govornikov. Slednji so poudarjali odnos do državnih simbolov in ponosa, ki ga moramo kot zavedni državljani negovati. Osrednji govornik na prireditvi je bil predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca. Udeležence je pozdravil moravški župan dr. Milan Balažič, ki je izpostavil kritične trenutke v času osamosvajanja, ko praktično nobena država ni stala na strani Slovenije. Vsi so odsvetovali ta proces, češ da to ni demokratično. Jasen cilj in velika želja po samostojni Sloveniji je pripeljala do zelenega rezultata, do samostojne in neodvisne države Slovenije.

Letošnji kulturni program je oblikovalo Kulturno društvo Tine Kos iz naše občine. Moški zbor je z domovinskimi pesmimi in izbranimi recitacijami sooblikoval letošnjo slovesnost. Pesmi slovenskega pesnika Toneta Kuntnerja so recitirali Brane Lavrič, Matic Javoršek in Bernarda Mal. Kulturni program je povezovala Mira Smrkolj.

7. april – dan slovenske zastave

Sedmega aprila 1848 je slovenski domoljub, sicer študent prava, Lovro Toman v Ljubljani na Wolfovi 8 prvič izobesil slovensko zastavo. To je bil odgovor na ravnanje nemškega dela narodne straže, ki je izobesil nemško zastavo na stolpu Ljubljanskega gradu.

Zastava je bila tako prvi simbol narodnosti, ki je dobil barve, povzete po grbu dežele Kranjske. Istega leta je bila prvič izražena zahteva po Zedinjeni Sloveniji.

Društvo Heraldica Slovenica skrbi, da ta dogodek ne potone v pozabo. Tako vsako prvo nedeljo po 7. aprilu na Geossu priredi slovesnost v čast slovenski zastavi in s tem spodbuja ohranjanje slovenske nacionalne identitete.

V Avstro-Ogrski monarhiji je bilo veliko število različnih narodov in ravno nesposobnost reševanja narodnostnega vprašanja je bila povod za Prvo svetovno vojno in kasneje propad monarhije. V državi SHS je slovenska narodna zastava nekako potonila v pozabo. Obudila se je šele v obdobju druge svetovne vojne, in sicer z dodatkom tedaj obvezne redeče zvezde.

Naša sedanja državna zastava z grbom, se je prvič pojavila v burnem obdobju slovenskega osamosvajanja. Nanjo smo nedvomno izjemno ponosni tudi veterani vojne za Slovenijo. V juniju 1991 smo si jo vzeli za svojo in smo nanjo še vedno ponosni.

Za praznike jo razobešamo po pročeljih hiš, česar pa na žalost ne počnejo vsi. Odnosa do zastave in s tem naše države, mnogo ljudi ne premore. Posameznikom je težko priznati, da živimo bistveno bolje kot v preteklosti in da smo narod z lastno državo, ki pa ni nastala po naključju, ampak je plod prizadevanj mnogih naših ponosnih prednikov in predanih Slovencev.

Janez Gregorič

Festival zdravja v Moravčah

BESEDILO: TANDREJA HEINE

Ali bomo vsakodnevno hojo po stopnicah premagovali s trudom ali z lahkotnostjo, je odvisno tudi od tega, koliko smo sami pripravljeni storiti za svoje zdravje.

Z zdravim življenjskim slogom lahko učinkovito obvladujemo biološke dejavnike tveganja ter preprečujemo in zdravimo kronične bolezni. Pomoč pri spreminjanju nezdravega življenjskega sloga posameznik dobi v programih svetovanja za zdravje, ki se brezplačno izvajajo v Zdravstveno-vzgojnih centrih (ZVC) zdravstvenih domov po vsej Sloveniji, tudi v Zdravstvenem domu Domžale.

V letošnjem letu smo se v Zdravstveno vzgojnem centru odločili, da se s promocijo delavnic, ki jih izvajamo, približamo ljudem v posameznem lokalnem okolju. Na ta način omogočimo slehernemu posamezniku, da se lahko udeleži predavanj in prepozna možnosti, ki jih ponujamo. Temu namenjamo **Festival zdravja v Moravčah**, ki ga organiziramo skupaj z Občino Moravče prvi teden v mesecu juniju.

Zdravje je vrednota, ki jo gojimo od otroštva. V Kulturnem domu Moravče bo potekal Festival zdravja od ponedeljka, 3. junija do petka, 7. junija.

V tem tednu bomo vsak dan izvajali različne aktivnosti v obliki predavanj, delavnic in meritev. Ob zaključku Festivala zdravja bomo v petek izvedli test hoje na dva kilometra. V celem tednu vam bomo z različnimi vsebinami predstavili področja, ki jih obravnavamo.

Odločitev o udeležbi je stvar vsakega posameznika. Vemo, da je za spremembo določenega vedenja in utečenih navad potrebno veliko truda, motivacije in vztrajnosti, kar je težje od učenja nečesa povsem novega.

Udeležite se Festivala zdravja v vaši občini in izkoristite priložnosti, ki vam jih bomo ponudili. Slišali in izvedeli boste marsikaj novega in zanimivega in zagotovo doživeli novo izkušnjo, ki vam bo dala moč pri skrbi za vaše fizično in duševno zdravje in uspešno soočanje s težavami vsakodnevnega življenja. Udeležba na Festivalu zdravja v Moravčah je brezplačna.

• **ponedeljek, 3. 6., ob 18.00**

Promocija zdravja in predstavitev zdravstveno vzgojnih programov (Andreja Heine, prof. zdr. vzg.)

• **torek, 4. 6., 9.00–11.00**

Tehtanje z analizo telesne mase

• **sreda, 5. 6., 8.00–11.00**

Ali sem fit? - brezplačne meritve holesterola, krvnega sladkorja in krvnega tlaka ter testiranje telesne pripravljenosti

• **četrtek, 6. 6., 9.00–11.00**

Tehnike sproščanja (Andreja Heine, prof. zdr. vzg.)

• **četrtek, 6. 6., ob 18.00**

Stres in izgorelost (Danijela Fiket, dr. med., specialistka psihiatrije)

• **petek, 7. 6., 9.00–12.00**

Test hoje na 2km

Mesec zavedanja o avtizmu

BESEDILO: GORDANA ŠTIMAC

Pismo mame sinu

Prosim, ne jokaj, ne razburjaj se ... tu sem, želim ti pomagati, a je težko, ker mi ne poveš, kaj je narobe ... sem storila kaj narobe? Ali se ti dogaja krivica? Te morda kaj boli? Prosim, pomagaj mi razumeti, kaj doživljaš, saj čutim strašno razočaranje nad seboj, ker ti ne znam pomagati.

Želim biti tvoj glas, odgovor, pa vendar me vsakokrat v srcu zaboli, ko gledaš mimo mene.

Želim si, da bi te lahko osrečila in se kar naprej prilagajala tvojemu svetu, vedenju, te učiti kot osebo in ne obsojati tvojega vedenja ... Ne vem, ali bom zmogla doseči, da boš nekega dne sodil v družbo običajnih ljudi, da bi te lahko pripravila na njihov svet. Srce se mi trga, saj čutim, da ti ne bo uspelo in še bolj sem razočarana nad seboj. **Ko bi vsaj ljudje imeli velika srca in te bolje razumeli ter cenili, ker s svojimi vrlinami lahko prispevaš ogromno družbi, a se bojim, da te bodo zaradi tvoje drugačnosti odrinili stran.**

Pismo sina materi in očetu

Čutim, kako sta razočarana nad menoj. Videl sem solze mame in tvojo žalost v očeh, dragi očka. Želel sem, da bi avto lahko letel po zraku, se vrtel in ne vozil po cesti. Zakaj ne znam povedati in pokazati kot drugi otroci? Želim, da bi me lahko razumela, želim si, da bi lahko razumel sebe, zato velikokrat povestim glavo in se zatopim v svoj svet. Se vrtim v krogu, dokler se mi ne zvrtil, skačem, vpijem, si zamašim ušesa z rokami ... zdaj sta že ugotovila, da obožujem pravila in kadar jima ne sledita, me razburi, saj me je strah, kaj se lahko zgodi, ker ne razumem časa, če ni vedno enako ... Če mi dovolita in me spodbujata početi

stvari, ki so mi všeč, sem zelo srečen in se počutim varnega ... Želim vama pokazati, kako zelo so mi všeč številke in vesolje, stvari, ki se premikajo in so okrogle, svet, ki ga vidim jaz s svojimi očmi in slišim s svojimi ušesi. Opazim, da zmorem opraviti kakšno stvar bolj kot vidva. Ne morem razumeti, kako sem lahko potem jaz slabši od drugih, če nekatere stvari opraviš bolje. Kdo je tu potemtakem na slabšem?

Strah me je, kadar me soočita z novimi stvarmi. Prosim, stojta mi ob strani in ne obupajta nad menoj, ko ne bom zmogel nadzorovati svojih čustev. Lahko je to veselje, žalost, morda pa samo razočaranje nad seboj, ker nečesa ponovno nisem zmogel.

Ne potrebujemo zdravil za avtizem, pač pa za zdravljenje ignorance in nestrpnosti ostalih ljudi. Avtiste je potrebno sprejeti takšne, kot so – z razumevanjem in potrpljenjem.

Draga očka in mama, nikoli vama ne bom lagal, tudi drugim ne, ker ne premorem laži in sem vedno iskren, zaradi česar pa ne želim biti nesramen. Ne razumem, zakaj bi moral govoriti drugače, ko pa vidim in čutim resnico.

Včasih razmišljam, zakaj sem takšen in ne kot ostali otroci. Ne vem, kdaj bom razumel, a prosim, ne pozabita, da si želim, da bi bila ponosna na svojega sina in sem neizmerno hvaležen za vaju, pa ne znam in ne morem pokazati. Včasih ne maram vajinih objemov in si pokrivam ušesi z rokami zaradi zvoka sesalca ali glasnih obiskov, vidva pa me sprašujeta, kaj počneta narobe. Ne želim, da mislita, da vaju nimam rad. Očka, vidim, kako včasih primeš mamo za roko, da bi jo pomiril in opogumil, ker sem pri kosilu ravno z

mize zalučal krožnik poln hrane. Nisem pa zmogetel reči, kako grozno me je stisnilo pri srcu, ko se je paradižnikova omaka dotikala mojih testenin. Zadnjič sem premočno stisnil brata za vrat, ker nisem opazil, da ga boli, čeprav je nadležno kričal. Nisem razumel.

Mislita, da se bo lahko kdo poistovetel z menoj, me razumel? Vaše razumevanje sveta je meni tuje. V mojem svetu živi iskrenost, ki ne razume šal, doslednost, ki ne prenese površnosti, ogromna želja po učenju in razumevanju kljub razočaranju nad seboj. Sem mar drugačen od drugih? Si ne želijo vsi istega kot jaz?

Draga mama in očka, nekega dne se bom vzljubil takšen, kakršen sem, ko bom nabral dovolj izkušenj, ki mi jih bosta vidva priučila in drugi, ki mi stojijo ob strani.

Spoznajmo avtizem in sprejmemo drugačne

Mesec april je mesec zavedanja o avtizmu. Spekter avtističnih motenj je zelo širok in vsaka oseba z motnjo se vede drugače. So edinstveni v viziji na svet. Njihove veščine se izražajo v analiziranju vsega, intenzivni mentalni osredotočenosti ter visoki zmogljivosti spomina. Avtizem vpliva na misli, domišljijo, čustva, čutila in proces v njihovem načinu dojemanja. Najhuje je, ko jih ne moremo razbrati. Zato so nam večkrat nerazumljivi, saj svet interpretirajo drugače. Socialni svet se jim zdi strašen in nepredvidljiv. Eksperti v svojem stanju postanejo, ko naberejo dovolj zunanjih dražljajev ter izkušenj. Oseba identificira svojo raznolikost z osebnim sprejemanjem in razumevanjem. Trudijo se uriti socialne veščine, da bi ustrezali socialnim standardom, kar jih spravlja v nesrečno situacijo, vendar, ker želijo ustrezati večini, žrtvujejo osebno zadovoljstvo. Kakorkoli, zaslužijo si enakovreden izobraževalni program, delovno silo, priznanje

za njihove vrline in sposobnost prilagajanja. Ne potrebujemo zdravila za avtizem, temveč za ignoranco in nestrpnost ljudi. Nesprejemljivo je, da so tisti, ki ne ustrezajo normam in so žrtve nasilja s strani drugih, izobčeni iz družbe. Menim, da to izraža slabost množice z omejenim razmišljanjem. Zatorej jih sprejmemo, kot se nam ponujajo, z razumevanjem in potrpljenjem, saj so le žrtve genetskih naključij.

Prva pomoč nevladnim organizacijam

BESEDILO: GORDANA ŠTIMAC

Consulta.si, platforma za podporo civilne družbe pri lokalnem razvoju, povezuje organizacije in strokovnjake, ki z informacijami in znanjem prispevajo k večji udeležbi civilne družbe in nevladnih organizacij v demokratičnih procesih na regionalni in lokalni ravni. S sedežem v Ljubljani zagotavlja podporo nevladnim organizacijam (NVO) v osrednjeslovenski in zasavski regiji. Na spletni strani www.consulta.si objavlja pogovore z župani občin obeh regij. **Objavljam pogovor uslužbenke Consulte z moravškim županom dr. Milanom Balažicem.**

V Občini Moravče smo novo izvoljenega župana povprašali o njegovem pogledu na nevladni sektor. Pravi, da delovanje moravških nevladnih organizacij vidi kot bistven element samoorganizirajoče civilne družbe. »Njihov prispevek je vsekakor pomemben za nas, ker bogati naše okolje in dopolnjuje delovanje tako občine kot države«, se glasijo besede dr. Balažica. Vnaprej si želi dobrega sodelovanja z nevladnimi organizacijami, predvsem si bodo s strani Občine prizadevali za še več dialoga. Meni, da bi bilo lahko sodelovanje nevladnih organizacij na političnem področju

širše in aktivnejše. Županu se zdi pomembno vključiti nevladne organizacije v procese odločanja, preko medsebojnega dialoga, pa bodo skupaj ugotovili najbolj optimalno obliko komunikacije. Na vprašanje o prihodnjih izzivih na področju sociale, mladih, športa, turizma in kulture je župan odgovoril, da so vsa ta področja v Občini Moravče bila doslej finančno podhranjena, vendar pa so kljub temu društva delovala izjemno aktivno. Obenem je napovedal, da bo na vseh teh področjih v prihodnje potrebno narediti še več in jih hkrati tudi sistemsko urediti.

Ekipe Stičišča NVO osrednje Slovenije spodbuja boljše sodelovanje nevladnega sektorja z občinami, saj le-to prispeva k uresničevanju lokalnih potreb. Stičišče je kot brezplačno podporno okolje na voljo nevladnim organizacijam (društvom, zasebnim zavodom, ustanovam) iz osrednje Slovenije. Pri nas lahko dobite informacije s področja ustanovitve NVO (nevladna organizacija), projektnega svetovanja, vodenja računovodstva, promocije in komuniciranja ter posebej za NVO s potencialom celo informacije, vezane na njihove individualne potrebe.

Več informacij na spletni strani **www.consulta.si**, pišite na info@consulta.si ali pokličite na telefon 059 927 619. Izkoristite brezplačno podporo Stičišča in razširite svoj krog.

Pletarji zaključili osmo sezono

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: BRANKA BIZJAN

Vnedeljo, 7. aprila 2019, so pletarji z vodstvom Iztoka Urbanija iz Društva krajanov Zg. in Sp. Tuštanja postavili na ogled pletarske izdelke, ki so jih izdelali v osmi sezoni.

V zimskem času so se zbirali v brunarici društva v petih skupinah, skupaj dvainpetdeset zainteresiranih; od pletarjev začetnikov, pletarjev nadaljevalne stopnje do najmlajših, ki jim je bilo pletenje košaric zelo zanimivo. Začetniki so se najprej učili izdelovanja »kmečke košare«. Iz lesene deske so izrezali dno košare in označili, kje bodo zvrtili luknje za količke in ročaj. V pripravljene luknje so namestili količke ali stojke, kot rečejo, nato še ročaj in začelo se je pletenje. Spretno so vijugali med

Predstavitev so pripravili pod šotorom na Cegunci, kjer so razstavili svoje izdelke, pripravili delavnice za obiskovalce in bogat rokolov svojih izdelkov.

Na slavnostnem zaključku je Iztok Urbanija pohvalil vse udeležence. Vsem, ki so mu pomagali, se je zahvalil za njihovo delo. Predsednik Društva krajanov Zg.

količki, dokler niso prišli do zelene višine. Mentor Iztok je vsakemu posebej pokazal, kako se zaključi oziroma zarobi košaro. Vsi so se zelo razveselili svojega prvega izdelka.

Pletarji višjih stopenj so pletli sami in poučevali začetnike, ki so pletli izdelke iz ratana. Vodja Iztok Urbanija je vsaki skupini pokazal nove načine pletenja in zaključevanja obrob.

To sezono je bilo med pletarji veliko članov Rokodelskega centra Moravče, ki so s svojimi spretnimi rokami izdelali številne izdelke zase, za rokolov in prodajo na prireditvi.

nesebično delimo in prenesemo znanje, ki smo ga dobili od naših prednikov, novim generacijam. Župan dr. Milan Balažič je v svojem nagovoru povedal, da je ponosen, da v Moravški dolini ohranjamo ljudsko izročilo rokodelstva in s tem ohranjamo identiteto slovenskega naroda. Vsi štirje, so podelili potrdila in zahvale udeležencem te pletarske sezone.

Vsi sodelujoči in še mnogi obiskovalci so sklenili, da bodo naslednjo sezono ponovno poprijeli za delo.

Zlatnikov ni bilo, dobre volje pa obilo

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: ANKA ROPRET

Člani Planinskega društva Moravče smo se v soboto, 30. marca, odpravili na pot proti Rifniku. Ogledali smo si razvaline nekoč mogočnega gradu Rifnik, si o njem pripovedovali legende ter kasneje, med potjo, iskali izgubljene zlatnike.

Na vrhu vzpetine je zanimivo arheološko najdišče Rifnik, ki ponuja pestro raziskovanje: oboki, gradnja, slamnata streha, z vejami prepletene stene, kaj vse so na teh tleh našli in iz katerih obdobj ... Pa še enkrat razgled! Med počitkom in malico smo si čas popestrili z opazovanjem murenčkov, ki so kukali iz svojih mnogoštevilnih luknjic.

Po poti navzdol smo se podali mimo votlin, kjer so pred časom izsekavali mlinске kamne. Dan je bil sončen in mogoče je tudi to pripomoglo k naši dobri volji.

Sončno in veselo na Limbarski gori

BESEDILO: KARMEN VEHOVEC, FOTOGRAFIJA: ERIKA MLAKAR

Prelepega sončnega jutra v nedeljo, 31. marca, so se razveselili predvsem člani Društva krajanov Limbarska Gora, saj so prijazni sončni žarki obljubljeni, da bo njihov trud poplačan. To je bil namreč dan rezerviran za 31. prireditev Pohod po nagelj, ki ga pripravljajo že dolga leta, čeprav je delovnih rok vse manj. Tako tudi letos dekleta in žene niso ostale brez svojega nageljčka, prijaznega stiska rok in skromne zahvale.

Že navsezgodaj smo lahko videli marljive organizatorje, ki so pripravljali še zadnje malenkosti pred začetkom prireditve. Kmalu so se jim pridružili tudi prvi romarji, ki so ob 9. uri sodelovali pri sveti maši, ki jo je v cerkvi svetega Valentina daroval duhovnik g. Miro Šlibar. Obred je s petjem popestril Grajski oktet. Ob 11. uri je pohodnike nagovorila Bernarda Mal, s čimer je začela kulturni program. V njem so sodelovali učenci moravške osnovne šole pod vodstvom Barbare Fale, ki so s svojimi pristrčnim petjem vsem mamam podarili neprecenljiv dar. Tone Habjanič pa je skupaj z Gamsi odpel pesem Moja druga mama, ki jo je pred 20 leti posvetil svoji krušni materi in jo tudi takrat z Gamsi premierno predstavil na tej prireditvi. V imenu organizatorja je zaradi odsotnosti predsednice Jane Toman obiskovalce pozdravila Francka Toman. Nato jih je pozdravil še župan dr. Milan Balažic, ki je za dobro voljo poskrbel tudi s pripombo, da je naročil lepo vreme. Njegovemu pozdravu sta se z žensko rahločutnostjo s poudarkom pomembnosti matere in ženske v družbi pridružili še županja sosednje, lukovške občine mag. Olga Vrankar in državna poslanka Ljudmila Novak.

Prostora in časa je bilo tudi za ples in zabavo

Po uradnem delu je sledila zabava, za katero so po dvajsetih letih ponovno skrbeli Gamsi. Vesele vzdušje, ki so ga ustvarili na vrhu gore, se je

Ne le po nagelj, tudi na druženje in ples se vsako leto pohodnice in pohodniki odpravijo na Limbarsko goro.

hitro razširilo med pohodnike in leseno plesišče je kaj kmalu postalo premajhno za vse. A to ni postavilo meje razigranosti, saj se je ta širila po vsej Gori. Kot vsako leto so se obiskovalci na vrhu lahko okrepčali s hrano in pijačo, za kar je letos poskrbela gostilna Jurka. Pohodniki so lahko kupili različne doma izdelane in pridelane izdelke, ki so jih na prireditvenem prostoru ponujali domačini in tudi nekoliko bolj oddaljeni ponudniki. Za promocijo celotne občine Moravče je skrbelo Turistično društvo Moravče. Obiskovalci so lahko preizkusili svojo srečo v ribolovu, za katerega je poskrbel organizator. V društvenem šotoru si je bilo moč ogledati arhiv delovanja Društva in svoja občutja vpisati v knjigo vtisov, kar je še posebej dobrodošlo, saj organizatorji cenijo vsako lepo misel, ki jim ogreje srce ter jim predstavlja veliko moralno oporo.

V hitrem tempu življenja, ki smo mu priča v zadnjih letih, ljudje velikokrat trpimo za kroničnim pomanjkanjem časa. Vendar pa smo si v nedeljo ob pogledu na tako veliko število nasmejanih obrazov na enem mestu lahko vsaj malo oddahnili. Kljub vsemu si še znamo vzeti čas. Zato hvala prizadevnim članom DK Limbarska Gora, da kljub težkim pogojem vztrajajo. Hvala DPM Moravče in posameznim prostovoljcem, ki jim ob tem zahtevnem projektu vedno priskočijo na pomoč, hvala vsem lastnikom zemljišč in vsem drugim društvom, ki so sodelovali. Hvala nastopajočim in vsem, ki jih podpirajo s pozitivno mislijo in vzpodbudno besedo. Hvala sponzorjem in donatorjem za finančno in materialno pomoč. Seveda pa hvala tudi številnim obiskovalcem, da smo skupaj lahko preživeli lep in sončen nedeljski dan.

Kljub množici obiskovalcev, nageljnove ni zmanjkalo za vsa dekleta in ženske, ki so prišle na vrh Limbarske gore.

V čebelarstvo je vpeta vsa družina

BESEDILO: LEA SMRKOLJ, FOTOGRAFIJA: DRAGO JUTERŠEK

Vsoboto, 9. marca 2019, so na Brdu pri Lukovici obeležili slavnostni jubilej 100. obletnico delovanja petih čebelarskih društev iz nekdanjega sodnega okraja Brdo pri Lukovici. Predstavniki vseh petih društev so združili svoje moči in pripravili Simpozij ter Slavnostno akademijo, na kateri so predstavili skupni Zbornik. V njem so opisali zgodovino in delo vsakega Društva posebej in predstavili vse aktivne čebelarje z njihovimi čebeljnaki. Dogodka sta se udeležili tudi ženski predstavnici iz Moravške doline, predsednica Čebelarskega društva Moravče Irena Urbanija in Ljudmila Novak, poslanka v državnem zboru.

V Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici je bilo drugi marčevski vikend živahno kot v čebeljem panju. Ob stoti obletnici delovanja posameznih Čebelarskih društev Dolsko, Domžale, Krtina–Dob, Lukovica in Moravče so pripravili celodnevno dogajanje, s katerim so obeležili skupno uspešno delo minulega obdobja.

Simpozij je potekal dopoldne. Na simpoziju se je zvrstilo pet predavanj na temo zgodovine čebelarstva, ki jo je predstavil aktivni čebelar, nekdanji župan občine Lukovica in član Priprav-

Moravško dolino sta na prireditvi »zastopali« predsednica čebelarskega društva Moravče Irena Urbanija in Ljudmila Novak, poslanka v Državnem zboru in občinska svetnica. Z njima je županja občine Lukovica, v kateri se nahaja čebelarski dom, mag. Olga Vrankar.

ljalnega odbora Zbornika Matej Kotnik. Prof. dr. Janko Božič je zbranim predstavil pomembne razlike med čebelarjenjem pred 100 leti in danes. Profesorica in kulturna publicistka Dušica Kuna- ver je pojasnila pomen čebelarstva v slovenski ljudski in kulturni dediščini. Čebelarstvo doma in po svetu je pojasnil prof. dr. Aleš Gregorc ter kot zadnji je Anton Komat zbranim podal v razmislek, na kaj moramo biti kot čebelarji posamezniki in družba pozorni, da ohranimo in razvijamo takšno okolje, da bo lahko čebela uresničevala svoje poslanstvo.

Žlahtnim spremljevalkam slo-

venske kulture in vsem svojim predhodnikom so se pred pričetkom popoldanske Slavnostne akademije poklonili predstavniki vseh društev. Položili so venec pred Slaparjevo hišo v Lukovici, v kateri je bila točno 9. marca 1919 ustanovljena Čebelarska podružnica za Brdski sodni okraj.

Slavnostna akademija je potekala v dvorani Antona Janše v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu. Program so pripravila vsa društva, v njem so se poleg Godbe Lukovica predstavili tudi Komorni moški zbor Čebelarske zveze Slovenije, Otroška folklorna skupina Dolsko, solist Peter Pirnat z gradu Tuštanjv občini Moravče in njegova žena Petra s klavirsko spremljavo, igravec Marjan Kurent iz Doba, Citrarska skupina Društva Lipa – Univerza za tretje življenjsko obdobje ter Klapa Sidro.

Zbrane je v slavnostnem govoru nagovorila prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, slovenska klimatologinja, predstojnica katedre za agrometeorologijo na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, članica Medvladnega foruma za spremembe podnebja v Ženevi. Pozdravila je organizacijo simpozija, saj se bodo le preko pospešenih strokovnih izobraževanj čebelarjev

Predsednik Čebelarske zveze Slovenije Boštjan Noč je s plaketami ČZS nagradil predsednike in predsednico vseh petih čebelarskih društev.

povečale možnosti, da bomo lahko nastale težave uspešno odpravljali. Po njenih besedah bo namreč prilagajanje čebelarjenja na novo podnebje neizbežno: »Čas, ki ga živimo, ni več ugoden. Ne za ljudi, ne za čebele. Leta, ki prihajajo, bodo za mnoge, čas bolečih sprememb. Čas življenja preko svojih zmožnosti od virov sposojenih od prihodnosti, od naših mladih se končuje. Nastopiti bo moral čas, ko bomo o naravi prisiljeni razmišljati drugače. Čas, ko bomo upočasnili zunanjo rast in jo postopoma zamenjali z notranjo rastjo.«

Ljudmila Novak je pozdravila zagnanost članov vseh petih društev. Veseli jo in verjame, da bo čebelarstvo na tem koncu Slovenije še naprej živelo ter se razvijalo. »Čestitam vsem petim društvom, za to obletnico in odlično izpeljano prireditev. Zdi se mi zelo dobra poteza, da so se povezali, združili in skupaj pripravili prireditev na visokem nivoju, kot čebelarji pa zagotovo opravljajo izjemno pomembno vlogo v naravi. Ne samo, da imamo med, temveč imamo več in boljše pridelke. Pozdravljam, da se čebelarji izobražujejo in kot smo videli, imajo veliko znanja, da lahko opravljajo to zahtevno nalogo,« je svoje vtise strnila Novakova.

Čeprav velja čebelarjenje pretežno za moški poklic, pa je po mnenju predsednice Čebelarskega društva Moravče Irene Urbanič v čebelarstvo vpeta vsa družina. »Menim, da je za vsakim čebelarjem zadaj tudi ženska roka, ki pomaga pri točenju in bi rekla, da so kar enakovredne moškim, čeprav se morda ne izpostavljajo toliko.« Irena je funkcijo predsednice ČD Moravče prevzela pred tremi leti, kot samostojna čebelarka pa se s čebelarstvom ukvarja že enajsto leto. Zadovoljna je, da se vsako leto tudi kakšna posameznica odloči in opogumi za delo s čebelami. »Lahko rečem, da te čebele prevzamejo. Zdi se mi, da ne moreš nehati, ko enkrat

začneš,« dodaja. Marčevski dnevi so bili po njenem mnenju zelo pomembni: »Kajti vsi pravi čebelarji z zanosom spremljamo čebele, ki že izletavajo. Verjamem, da ob teh trenutkih vsem nam srce kar bolj radostno utripa in z veseljem ugotavljamo, da so čebele preživele.«

Prav to je za čebelarje v teh časih zelo pomembno, saj je lahko pomlad zelo žalostna ali pa zelo vesela. Številčni izleti kažejo pohvalo čebelarjem, da so čebele pravilno oskrbeli in so lepo prezimile. Obenem pa je pohvalno tudi to, da je celodnevno dogajanje na Brdu pri Lukovici obiskalo 300 ljudi. Po besedah Boštjana Noča, predsednika Čebelarske zveze Slovenije, je tovrstni dogodek točno to, za kar si prizadevajo, da se v čebelarskem centru dogaja in čebelarji stopijo skupaj.

Naj medu še naslednjih 100 let!

Čebelarsko društvo Moravče je praznovalo

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: BARBARA AVSEC

Letošnje leto smo člani Čebelarskega društva Moravče začeli zelo delovno. Konec februarja smo se zbrali na rednem letnem občnem zboru v avli Kulturnega doma Moravče. Naš čebelarski dom je premajhen, saj smo poleg 47 naših članov v goste povabili tudi predstavnike sosednjih čebelarskih društev, da bi skupaj prisluhnili poročilom o že opravljenih nalogah v lanskem letu in sodelovali v razpravi o nalogah in prireditvah, ki nas čakajo v letošnjem letu.

Zaradi pomanjkanja čebelje paše v pozno poletnem in jesenskem obdobju smo na župana, gospoda Balažica in na Občino Moravče naslovili pobudo, da bi zainteresiranim kmetom subvencionirali nakup semena medovite ajde, s katero bi popestrili kolo-

barjenje na svojih njivah. Ajda je v zadnjih letih spet pridobila na veljavi, ne samo v prehrani in kot zdravilna rastlina, ampak tudi kot rastlina, ki s svojo rastjo preprečuje razrast plevelov in zmanjšuje populacijo škodljivcev. Za čebele pa predstavlja vir cvetnega prahu, s katerim si zimske čebele omogočijo preživetje do spomladanskih dni.

Na občnem zboru smo podelili tudi priznanja in zahvale društvu. Vse naše člane smo povabili na praznovanje 100-letnice ustanovitve Čebelarske podružnice za

**ČEBELARSKO DRUŠTVO
MORAVČE**
v sodelovanju s
Čebelarsko zvezo Slovenije
vabi na
DAN ODPRTIH VRAT,
ki bo v petek,
17. maj 2019,
od 9.30 do 13.00
v Čebelarskem domu
v Zalogu 25a.
Vljudno vabljeni!

Brdski sodni okraj, iz katere so kasneje izšla čebelarstva Dolsko, Domžale, Krtina, Dob, Lukovica in Moravče. Praznovanje te častitljive obletnice smo v začetku februarja obeležili z izdajo zbornika, ki je bil predstavljen na tiskovni konferenci na Čebelarstem centru na Brdu pri Lukovici. V soboto, 9. marca, pa je bil v istem prostoru v dopoldanskem času izveden simpozij, na katerem je pet predavateljev predstavilo zanimive teme o čebelarstvu, kulturni dediščini in izzivih za ohranitev čebel v bodočnosti.

Predstavniki vseh društev so popoldne, pred pričetkom slavnostne akademije, položili venec pred Slaparjevo hišo v Lukovici, kjer je bila ustanovljena Čebelarstva podružnica za Brdski sodni okraj.

Na slavnostni akademiji z bogatim kulturnim programom, nas je nagovorila klimatologinja prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, predsednik Čebelarstva zveze Slovenije Boštjan Noč pa je s plaketami Čebelarstva zveze Slovenije nagradil predsednike in predsednico vseh petih čebelarstev. Poudaril je, kako zelo pomembno je, da se čebelarji povežemo med seboj in pohvalil naš skupni zbornik, v katerem smo poleg zgodovine društev zbrali tudi fotografije današnjih čebelarjev in njihovih čebelnjakov.

Dešen in njegove lepote ...

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTO: SEAD ČURAK

Lepa, sončna nedelja, 24. marca, je bila pravi dan za praznovanje občinskega praznika na najvišjem vrhu občine Moravče Pivkelj turnu, ki meri 880 metrov nadmorske višine in je najvišji vrh v srcu Slovenije.

Letos je Društvo DŠN organiziralo že petnajsti tradicionalni pohod želja v počastitev občin-

Veselo je bilo tudi na najvišjem vrhu občine Moravče, 880 metrov visokem Pivkelj turnu.

skega in krajevnega praznika, ki ju praznujemo v mesecu marcu. Pohoda se je udeležilo veliko število pohodnikov. Na vrhu so tradicionalni kulturni program pripravili krajani, vsakoletno druženje pa zaključili v planinskem domu.

Dešen je bil to nedeljo zaradi množice obiskovalcev videti kot pravo mravljišče, saj si je bilo, poleg pohoda na najvišji vrh, mogoče ogledati Osoletovo jamo, se udeležiti dneva odprtih vrat konjeniške kmetije Ranč Pr'Osolet ali uživati na terasi planinskega doma. Dovolj razlogov, da je Dešen in okolico obiskalo več kot dva tisoč ljudi, ki so lahko uživali v lepem razgledu na Moravško dolino, Kamniško-Savinjske Alpe

in Julijce z očakom Triglavom. Številni so zajahali konje, se z njimi sprehodili po maneži ali pa se odpeljali z zapravlživčkom po lepi zeleni okolici. Najmlajši so uživali v družbi domačih živali in se prijavljali na konjeniški tabor, ki bo med počitnicami.

Pod vodstvom Aleša Stražarja iz Jamarskega društva Simon Robič so si številni ogledali Osoletovo jamo, ki je po globini enajsta v Sloveniji in v svojih nedrih skriva izjemne kapniške zavesne, stebre, ponvice in redke živalske vrste.

Večina tistih, ki so bili prvič pri nas, si ni predstavljala, da je tu tako lepo. Zato se bodo z veseljem vračali.

Pohod, spust v jamo, ježa, vožnja z zapravlživčkom ... ne glede na izbiro aktivnosti, so se obiskovalci Dešna in okolice zabavali ter vsi uživali ob pogledu na Moravško dolino in zasnežene Alpe.

Velikonočna rokodelska razstava

BESEDILO: TATJANA ČOP, FOTOGRAFIJA: BRANKA BIZJAN IN TATJANA ČOP

Vpetek pred cvetno nedeljo je Društvo rokodelcev – Rokodelski center Moravče pripravilo velikonočno razstavo v Boljkovi galeriji nad knjižnico. Razstava je bila odprta do nedelje, 14. aprila.

Letos so bile v ospredju košare in košarice, ki so jih naši člani in članice pletli na tečaju pletarske šole Iztoka Urbanije. Košare so bile različnih oblik, velikosti in iz različnih materialov. Razstavljene so bile

Krep papir v spretnih rokah dobi novo podobo in novo življenje. Morda pa so vseeno prave?

še butarice, pisani šopki iz krep papirja, prtičke in prti, izvezene na različne načine, butarice z rožami iz krep papirja, pisane šopke iz krep papirja, pirhe, narejeni z različnimi tehnikami, pirhe, »oblečene« v vezeno platno ali obkvačkane, iz krpice narejene piščančke, kokoši in zajčke, potice, peciva ter ročno narejene velikonočne voščilnice v različnih tehnikah. Posebno mesto je bilo namenjeno monštranci, kelihu, korporalu, zvončku in pateni – izdelkom rok moravškega rokodelca in rokodelke ki je izvezla korporal.

Monštranca, kelih, patena - delo spretnih rok moravškega rokodelca – so pritegnili pozornost prav vsakega obiskovalca.

Košarice različnih velikosti, oblik in iz različnih materialov, ki so bile razstavljene, so rokodelci delali mesece prej pri Iztoku Urbaniji. Ročno izdelana košarica z izvirnimi polstenimi pirhi in piščancem iz blaga so, skupaj z doma narejenimi pirhi, lepo velikonočno darilo.

Prodajna razstava

Včasih so bile v času pred cvetno nedeljo v okolici cerkva stojnice s košaricami, butaricami, prti, šunko, hrenom, orehi.... Čeprav smo v društvu sprva razmišljali o obuditvi semnja, pa je prevladalo stališče, da raje pripravimo prodajno razstavo v zaprtem prostoru, predvsem zaradi nepredvidljivosti aprilskega vremena.

Obiskovalci (slednji so prišli tudi od drugod) so lahko večino razstavljenih izdelkov tudi kupili. Največ zanimanja so poželi izjemno natančno izdelani prti, pa tudi domiselno okrašeni pirhi.

Najprej je šlo po butaricah, okrašenih z rožami iz krep papirja.

Desetič po Marijanovi spominski poti

BESEDILO: ANKA ROPRET

Letos je prav posebno leto, saj mineva desetletje, od kar smo se od Marijana poslovili. Tokrat se je zbrala množica z vseh vetrov Slovenije.

Eni so obujali spomine na dogodivščine z Marijanom, drugi so o njem izvedeli več iz prigod in opisovanja ostalih. Vsekakor pa je bil Marijan pomemben steber našega društva.

Marijan Gril je eden od ustanovnih članov planinskega društva Moravče. Bil je velik entuziast in po srcu pravi planinec. Svoje delo v društvu je posvečal predvsem delu z otroki, njihovu usmerjanju in vodenju v planine. V planine je vodil tudi osebe z motnjo v duševnem razvoju. Bil je vodnik Planinske zveze Slovenije. Nikoli mu ni bilo težko dneva ali ur nameniti v dobro planinskemu društvu.

Poleg vestnega in zagnanega dela v vodništvu je svojo energijo

posvečal tudi urejanju planinskih poti. Uredil je planinsko pot, ki se je takrat imenovala NOB – potekala je okoli takratne občine Domžale, Badjurovo pot, Moravško planinsko obhodnico. Ta markacist je sodeloval pri prvih markiranjih po Moravški dolini.

Aktivno je sodeloval pri gorski straži, predaval po šolah o varni hoji v gore in o posebnostih in zanimivostih rastlin. Posebej dobro je poznal predvsem cvetje v planinah, še posebej zdravilna zelišča.

Marijan Gril je bil ustanovni član planinskega društva Moravče – pravi planinec po srcu.

Po času, ko je bilo ustanovljeno planinsko društvo, je bil gonilna sila pri večini izpeljanih projektov. Tako, Marijana ni več med nami, a se radi spominjamo njegovega, za nas, velikega dela.

Delavnica priprave na javni govorni nastop

BESEDILO: IRENA MALOVRH

Vtorek, 9. aprila, se je v sejni sobi nad knjižnico Dane-ta Zajca zbrala pisana družina Moravčanov vseh starosti, ki se z javnim nastopanjem srečujejo vsakodnevno pri svojem poklicnem delu ali pa občasno pri različnih priložnostih in si želijo o tem (iz)vedeti še kaj več.

Izobraževalna sekcija KID Limbar je povabila vrhunskega strokovnjaka za slovenski jezik prof. dr. Janeza Dularja, ki nam je v skrbno pripravljenem in zanimivo izvedenem predavanju poleg jezikovnih predstavil še druge, prav tako pomembne vidike govornega nastopa: skrbna priprava, natančna izvedba, odzivanje na nepričakovane dogodke, uporaba izraznih sredstev ter seveda nebesedna govorica.

Opozoril nas je tudi na nekatere najpogostejše napake v sodobnem javnem nastopanju, na katere v naglici, v kateri živimo, skoraj že nismo več pozorni, pa vendar siromašijo in preveč poenostavljajo naš jezik.

Ves čas delavnice je bilo iz besed predavatelja čutiti poleg izjemnega občutka in poglobljenega znanja tudi pristno ljubezen do slovenskega jezika, ki se je kljub mnogim težkim dogodkom v zgodovini našega naroda ohranil in se še naprej razvija – prav zaradi takšnih ljudi. Prav tako je vsak od nas dolžan prispevati svoj delež, da se naš jezik ohrani tudi v prihodnje.

Člani Planinskega društva Moravče so se že desetič odpravili na pohod po Marijanovi poti.

Obvestila KSS

PAVLA PIRNAT, TERENSKA KMETIJSKA SVETOVALKA

Oddelek za kmetijsko svetovanje
Izpostava Domžale
Vir, Šaranovičeva cesta 21a, 1230 Domžale
t: 01 724 48 55
e-pošta: pavla.pirnat@lj.kgzs.si,
irena.zlatnar@lj.kgzs.si
www.lj.kgzs.si

Delavnice za rejce govedi

Od maja naprej bomo v okviru javne službe kmetijskega svetovanja organizirali brezplačne **delavnice za računanje krmnih obrokov s programoma KOKRA in KOPIT**.

Programa KOKRA (Krmni Obrok KRAve) in KOPIT (Krmni Obrok za PITanje) sta spletni orodji za analiziranje in načrtovanje krmnih obrokov za krave molznice in pitance. V sklopu več delavnic, ki jih bosta vodili Jasmina Slatnar, svetovalka specialistka za živinorejo in Tina Trebušak, terenska kmetijska svetovalka, vam bomo podrobneje predstavili programa in vam pomagali pri izračunu obroka za vašo kmetijo.

Vse zainteresirane, ki bi se delavnice želeli udeležiti, prosimo, da se do 6. maja prijavite na zgoraj navedene kontakte. Na osnovi prijav se bodo oblikovale skupine in določili točni datumi izvedbe

Delavnica za pridelovalce krme na trajnih travnikih

V torek, **21. maja 2019**, bo na Trojanah z okolico potekala delavnica na temo »**Kako do boljše krme na travinju?**«. Delavnico bo vodil specialist za travništvo in pašništvo Anton Zavodnik. Ogledali si bomo botanično sestavo rastlin pred prvo košnjo, določili delež funkcionalnih skupin in spregovorili o konkretnih ukrepih za izboljšanje travne ruše (dosejanje, vrsta rabe, dognojevanje). Ogled bomo opravili na dveh lokacijah. **Ob 9.30 se dobimo na parkirišču pred Gostiščem Trojanje** (pri Konjšku). V primeru dežja bo delavnica prestavljena, zato vas prosimo, da se prijavite do petka, 17. maja, da vas bomo lahko pravočasno obvestili o novem terminu. Vabljeni!

Povrnitev trošarine za 2018

Povrnitev trošarine za goriva, ki se uporabljajo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije poteka pod enakimi izhodišči kot za pretekla leta. Rok za oddajo vloge je **do 30. junija 2019**. Več podrobnosti je bilo napisanih v januarski številki Novic iz Moravške doline.

Zbirna vloga 2019

Redni rok za oddajo zahtevkov zbirne vloge (t.i. **subvencije**) za ukrepe kmetijske politike je **do ponedeljka, 6. maja**. Vlogo je možno oddati še **v zamudnem roku do 31. maja 2019**, vendar se za vsak delovni dan zamude izplačila znižajo za 1 % oziroma 3 % za shemo osnovnega plačila v primeru dodelitve plačilnih pravic iz nacionalne rezerve. V času zamudnega roka je možna tudi oddaja kakršnihkoli sprememb, ki so nastale po oddaji zbirne vloge v rednem roku.

POMEMBNO: Če ste zbirno vlogo že oddali in ste nato na Upravni enoti spreminjali GERK-e, morate obvezno v tem času priti na dopolnitev, saj je potrebno površine prijavljene v Registru kmetijskih gospodarstev uskladiti s stanjem v zbirni vlogi. V nasprotnem primeru se to šteje kot kršitev, ki ima lahko za posledico znižanje plačil.

Po oddaji zbirne vloge in po preteku zamudnega roka je možen umik posameznega zahtevka, če se še ni najavila kontrola. **Nujno je potrebno sporočiti** spremembe v naslednjih primerih:

- umik živali v obdobju obvezne reje v primeru izvajanja ukrepa Dobrobit živali za drobnico,
- sprememba kmetijske rastline, če vpliva na višino plačila za ukrep EK,
- če se na njivskih površinah, ki so vključene v ukrep KOPOP, poseje druga kmetijska rastlina, kot je navedena v vlogi,
- pri izvajanju ukrepa za zelenjadnice, če se spremeni datum setve ali sajenja ali predvidenega spravila (sporočiti najmanj 3 dni pred iztekom vloženih datumov),
- sprememba kmetijske rastline, ki vpliva na izpolnjevanje pogojev za zeleno komponento v shemi neposrednih plačil (obveznost imajo kmetije z več kot 10 oz. 15 ha ornih zemljišč),
- sprememba lokacije naknadnih posevkov ali podsevkov trave ali posevkov stročnic za zagotavljanje površin z ekološkim pomenom (najkasneje do 15. 8. 2019),
- v primeru spremembe pri površinah s konopljo ali vrtnim makom oziroma če katerokoli drugo rastlino nadomesti s konopljo ali makom,
- oddaja obrazca za oddajo in prejem živinskih gnojil, ki ga mora vložiti kmetija, ki tovrstna gnojila oddaja in kmetije, ki so od bioplinarne prejele digestat - zadnji dan za oddajo je 15. 12. 2019,
- sporočanje višje sile ali izjemnih okoliščin (v 15 delovnih dneh, ko se to lahko stori in priloži ustrezna dokazila).

V primeru, da iz kakršnihkoli razlogov po oddaji zbirne vloge pride do spremembe nosilca, je potrebno na AKTRP sporočiti še transakcijski račun novega nosilca. To je potrebno narediti elektronsko, za kar se obrnite na nas.

Ekološki kmet mora to biti s srcem

BESEDILO: FRANCKA TOMAN, FOTOGRAFIJA: JOŽE OCEPEK

VZdruženje ekoloških kmetov Zdravo življenje (ZEKZŽ), ki ima sedež v Lukovici, so vključeni ekološki kmetje iz širšega območja osrednje Slovenije. Prav zato se tudi lokacija letnega občnega zbora menja. Letos je bil ponovno na Moravškem, kjer so se konec marca v Gostilni Frprav zbrali člani, v, žal, ne preveč množični zasedbi.

Razveseljivo je, da sta se občnega zbora od vseh povabljenih županov občin, od koder prihajajo člani, udeležila moravški župan dr. Milan Balažic in županja Lukovice mag. Olga Vrankar.

20. občni zbor Združenja ekoloških kmetov Zdravo življenje (ZEKZŽ)

Čas jima sicer ni dopuščal prisotnosti ves čas občnega zbora, sta pa oba izrazila zadovoljstvo in navdušenje nad dolgoletnim delovanjem Združenja ter poudarila pomembnost ekološko pridelane hrane, ki je prihodnost malih slovenskih kmetij. Obljubila sta tudi prizadevanje in pomoč v tej smeri.

Poročilo o pestrem in obširnem delu za preteklo leto je podal predsednik Janez Ocepek. V okviru izobraževanja je bila v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana izvedena strokovna ekskurzija na Kras, redno so se pošiljala obvestila članom, izvedeno je bilo vedno dobro obiskano strokovno predavanje Miše Pušenjak.

V okviru promocije in predstavitve so nekateri člani redno sodelovali na lokalnih sejmih, štiri zasavske kmetije pa tudi na dnevu odprtih vrat. Poteka pa tudi sprotna osvežitev spletne strani. Odprodajajo se stojnice, ker ni interesenta za skrbnika.

Skupne težave

Prizadevali so si z raznimi predlogi in pobudami, kot je npr. ureditev problematike kompostiranja gnoja, povečati posluš za ekološke kmetije na državni ravni, za kar se bodo zavzemali tudi v prihodnje. Največja rak rana je še vedno prodaja in odkup

ekološkega mesa, ki bi moralo biti vodeno in tudi plačano pod posebno kategorijo. Velik problem predstavlja konkurenca ekološke hrane iz tujine. Ker z Zvezo še vedno ne najdejo skupnega jezika in ne deluje, kot bi morala, je posameznim društvom tudi težje kaj doseči.

S podobnimi aktivnostmi bo združenje nadaljevalo tudi letos. Še naprej bo potekala izposoja okopalnika, kupili se bodo tudi novi vzorčni inovativni pripomočki za pomoč pri delu na kmetiji, ki si jih bodo člani lahko poskusno izposodili.

V Zasavju bodo poskusili z novim projektom, zasavskim tednom samooskrbe, ki naj bi ga postopoma prenesli še v druge regije, če se bo izkazal za uspešnega.

Podan je bil tudi predlog za občasno srečevanje na kmetijah članov in izmenjavo izkušenj, če bi bila pripravljenost za to.

V Zasavju bodo poskusili z novim projektom, zasavskim tednom samooskrbe, ki naj bi ga postopoma prenesli še v druge regije, če se bo izkazal za uspešnega.

Dvajset let delovanja

Ker ZEKZŽ letos praznuje dvajset let svojega delovanja, se obeta še poseben, tudi medijsko podprt dogodek v jeseni, ko bo izšel zbornik, ki bo predstavljen na okrogli mizi.

Letos so bile na vrsti tudi volitve novih delovnih teles in prišlo jedo manjših sprememb. Ponovno je bil za predsednika soglasno izvoljen Janez Ocepek, ki to funkcijo uspešno opravlja že vseh 20 let. Uspešno uporablja izkušnje, ki jih je pridobil v dolgoletnem službovanju kot kmetijski svetovalec v Moravčah in brez njegovega vodenja si Združenja enostavno ni moč predstavljati. Deležen je bil mnogih pohval. Pa tudi sam je pohvalil dva člana, ki vsa leta redno skrbita za obveščanje v medijih, in strokovno tajnico Pavlo Pirnat, ki mu je v veliko pomoč. Kot ključno misel je na koncu poudaril, da ekološki kmet to mora biti s srcem. Po uradnem delu je sledila pogostitev in kot vedno prijeten družaben klepet ter izmenjava izkušenj in mnenj.

Skavtski utrinki

Skavti smo za letošnje leto zaključili sezono zimovanj, zato smo voditelji za to številko novic zbrali nekaj vtisov z zimovanj po posameznih vejah. Radi bi se zahvalili tudi vsem, ki ste nam konec marca pripomogli z zbranim starim papirjem, saj smo ponovno uspeli napolniti kontejner.

Časovni stroj

Besedilo: Akela – Terezija Lakosil

Moravški volčiči in volkuljice smo se 23. februarja odpeljali v Šmartno pri Slovenj Gradcu v kočo na Homcu in tam ostali tri dni. Časovni stroj nas je popeljal v kameno dobo, kjer se je začelo naše potovanje skozi umetnost. V skupinah, poimenovanih po materialih (kamni, ploščice in lesovi), smo odkrivali skrivnosti umetnosti, se igrali velike igre, nočno igro, opravljali hišna opravila in preživljali prosti čas. Najrajši smo se igrali roverčka. Popeljali smo se skozi obdobje Egipčanov, Grkov, Rimljanov, gotike, moderne umetnosti ... Cel vikend smo zbirali točke in skupina z največ točkami je dobila super nagrado.

Pirati

Besedilo: Matej Kunavar

Klanovci smo se kot pirati v vasi Sirči na Primorskem podali na lov za zakladom. Našli smo dve skrinji polni zlata, ki sta obljubljali razsipno življenje. Med iskanjem nas je pot vodila čez primorske griče, mimo prastarih zapuščenih vasi, na katere spominjajo le še tlakovane poti in zidovi v istrskih gozdovih, do ruševin cerkvice sv. Hieronima in naprej čez strmo pobočje v dolino reke Dragonje, kjer

Pust

Besedilo: Maja Urankar

Izvidniki in vodnice smo se v petek, 1. marca odpravili na tridnevno zimovanje. Z avtobusom smo se odpeljali v Zelše pri Cerknici, kjer so nas pričakale pustne maske. Po prihodu smo se šli veliko igro, popoldne smo se naučili šivati izdelke iz usnja, zvečer pa smo imeli pustni karneval, na katerem je vsak vod predstavil svojo masko. Na pustno soboto smo zelo zgodaj vstali ter začeli s peko krofov. Odpravili smo se tudi na pohod do Rakovega Škocjana, kjer smo se sprehodili pod malim naravnim mostom. Zvečer so vodniki pripravili naloge za sprejem novih članov, ki so jih vsi novinci uspešno opravili in tako bili sprejeti v našo četo. V nedeljo smo zimovanje zaključili s sveto mašo.

smo se po strugi prebili vse tja do slikovite istrske vasice Koštabona ali Dobra obala. Poleg piratskih zabav smo odkrili, da je največji zaklad tisto, kar vsak posameznik prispeva k bratovščini.

Občinski in regijski kviz gasilske mladine

BESEDILO: LIDIJA MEDIC

Gasilska zveza Moravče je 15. februarja v prostorih PGD Vrhpolje priredila občinski kviz gasilske mladine, ki se ga je udeležilo 5 ekip mladincev iz vseh petih prostovoljnih gasilskih društev.

Uvodoma je zbrane pozdravil predsednik GZ Moravče Ivan Lebar in poveljnik Janez Povirk. Mladinci (od 12 do 16 let) so morali prikazati svoje teoretično splošno znanje o gasilstvu po sistemu malih sivih celic »drži–ne drži«, preko iskanja besed, s področja prve pomoči in požarne preventive. Pred začetkom teoretičnega dela so imeli še dve praktični disciplini, in sicer prikaz vezanja treh različnih vozlov in vajo iz gasilske spretnosti.

Zmagovalna trojka na občinskem kvizu

V kategoriji gasilcev mladincev je nastopilo pet trojk, med katerimi je slavila ekipa PGD Moravče, drugi so bili člani PGD Krašče in tretji člani PGD Peče.

Gasilski podmladek so spremljali njihovi mentorji in navijači, tako se je v petkovem popoldnevu

na Vrhpolju gibalo blizu trideset gasilcev in gasilk – odraslih in podmladka.

Po zaključenem tekmovanju je sledila zaslužena malica in razglasitev rezultatov, na kateri so vse sodelujoče ekipe prejele priznanja. Najboljše tri ekipe v kategoriji so s seboj odnesle medalje in pokal, uvrstitev med najboljše v gasilski zvezi Moravče pa je zanje pomenilo še dodatne priprave na regijski kviz gasilske mladine v Domžalah, ki je potekal 9. marca.

Na občinskem kvizu je v kategoriji gasilcev mladincev nastopilo pet trojk, med katerimi je slavila ekipa PGD Moravče, na drugem mestu so bili člani PGD Krašče, na tretjem pa člani PGD Peče. Ekipa PGD Krašče je bila odlična druga tudi na regijskem kvizu. PGD Moravče je zasedlo sedmo, PGD Peče pa sedemnajsto mesto. Čestitamo vsem mladim gasilcem!

Regijski kviz

V Osnovni šoli Rodica je bilo drugo marčevsko soboto nadvse živahno. Polno gasilskih kombijev se je pripeljalo pred šolo, iz njih pa so izstopali gasilski mentorji z gasilci pionirji, mladinci in pripravniki. Rodica je bila namreč prizorišče 18. regijskega kviza gasilske mladine regije Ljubljana III, na katerem se je zbralo 23 mladinskih ekip, nekaj pionirjev in nekaj pripravnikov.

Pred odprtjem tekmovalnega dne so spregovorili vodja tekmovanja in ravnateljica Osnovne šole Rodice. Vsi so mladim tekmovalcem zaželeli čim več uspeha ob izvrševanju nalog. Kljub velikemu številu ekip so organizatorji vse skrbno opravili. Po končanih nalogah je sledil tisti najbolj napet trenutek, ki so ga čakali vsi tekmovalci in njihovi mentorji – razglasitev rezultatov in podelitev medalj in

pokalov za najboljše tri ekipe iz vsake skupine. Vsem tekmovalcem gasilcem je pred podelitvijo pokalov in medalj spregovoril še **Slavko Jalovec**, predsednik gasilcev regije Ljubljana III, nato pa je prvim trem ekipam iz vsake skupine še podelil medalje in pokale. Tako sta se iz vsake skupine prvi dve ekipi uvrstili na državno prvenstvo, ki bo 30. marca 2019 v Krškem. Rezultati: PGD Krašče osvojili 2.mesto, PGD Moravče 7.mesto in PGD Peče 17.mesto. Vsem čestitamo! Podmladku PGD Krašče pa želimo veliko uspeha in sreče na državnem prvenstvu.

Ekipa PGD Krašče se je na državnem prvenstvu v Krškem uvrstila na 21. mesto med 39 sodelujočimi ekipami.

Zmagovalci programa Varno na kolesu

BESEDILO: ANKA ROPRET

Vseslovenski program Varno na kolesu že sedmo leto opozarja najmlajše udeležence v prometu na potrebno prometno znanje, jih spodbuja k varni in samostojni vključitvi v promet ter uporabi kolesa z vidika trajnostne mobilnosti. Letos projekt združuje več kot 3.300 učencev iz 90 slovenskih osnovnih šol.

Prireditve za osrednjo Slovenijo in Gorenjsko se je letos odvijala na OŠ Šenčur. V sklopu regionalne prireditve Varno na kolesu je bilo povabljenih 921 otrok iz 21 osnovnih šol.

Gostujoča šola je pripravila pester program, po predaji priznanj in nagrad sodelujočim šolarjem ter zahval učiteljem so se vsi podali še na kolesarski poligon, ki ga je pripravila Agencija za varnost v prometu, in se pridružili predstavitvi Policije.

V osrednji Sloveniji in na Gorenjskem je največ točk v sklopu razpisa Varno na kolesu zbrala OŠ Jurija Vege Moravče in prejela donacijo v višini 300 €. Drugo najvišje število točk je zbrala OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica, tretje OŠ Šenčur. OŠ Šmartno pod Šmarno goro pa je prejela priznanje za večletno sodelovanje v okviru projekta Varno na kolesu.

Prvo- in drugouvrščeni šoli sta se uvrstili v finalni izbor in se tako še naprej potegujeta za naziv vseslovenskega zmagovalca razpisa Varno na kolesu 2018/19 in glavno donacijo v višini 1.000 € in druge privlačne nagrade. Razglasitev bo potekala na veliki zaključni prireditvi, ki bo 23. maja 2019 v Ljubljani. Mentorici projekta na osnovni šoli Jurija Vege v Moravčah sta mag. Katja Medija in Ana Kovač.

Pomlad je prebudila Medvedke

BESEDILO: NINA PUC

Skupino Medvedki sestavljajo zelo živahni in radovedni otroci, ki nama vsak dan postavljajo nove izzive. In vsakega dne se obe vzgojiteljici posebej veseliva.

V mesecu marcu smo se našemili v pustne šeme in uspešno pregnali zimo. Za materinski dan so otroci pripravili darila za mamiče in očke. Mesec smo zaključili s pomladanskimi delavnicami in nastopom malih Medvedkov. Otroci so se neverjetno odrezali in se ob bučnem aplavzu ponosno smehljali. Kako malo je potrebno, da narišeš nasmeh na obraze.

Mamice, očki in mali medvedki – vsi so ustvarjali in pričarali travniško vzdušje v učilnici.

Skupaj z mamico Silvo Brodar smo pripravile čudovite delavnice, očki in otroci so s tempera barvami slikali travnik na okna, mamice pa so med tem izrezovale, rezale in lepile rože in metulje na okna. Naša igralnica se je spremenila v čudovit travnik. Za konec je vsaka družina naredila še zajčka in ga odnesla s seboj domov. Dve uri druženja je prehitro minilo, saj smo se imeli res čudovito.

V aprilu vsak dan pri zajtrku gledamo vreme; če je na nebu veliko oblakov, ustvarjamo, plešemo in se igramo, če jih ni prav dosti, pa se hitro obujemo in oblečemo ter nasmejanih ust oddrvimo na potep po naši prekrasni okolici. Igrišče je naše zatočišče in vsak

dan ga s pridom izkoristimo. Na njem urimo socialne veščine, saj nikoli nismo sami, obenem pa krepiamo mišice in utrjujemo zdravje.

Še malo, pa se bodo lahko medvedki zunaj igrali brez bund, kap in šalov.

Ob deževnih dneh sem otrokom predstavila novo gibalno pesem oz. bans »Žabica« ter angleško gibalno pesem Incy Wincy Spider. Na likovnem področju sem otrokom ponudila osnovne barve, ki so jih iztisnili na polovico risalnega lista, nato list prepognili, ga pobožali in ... hokus pokus, nastale so čudovite umetnine metuljev, s katerimi smo okrasili našo mrežo v garderobi. Otroci so se preizkusili tudi v finomotoriki – s prepogibanjem in lepljenjem papirnatih trakov so nastale prelepe rože. Do konca meseca bomo tako ustvarili pravi cvetoči travnik. Vsak dan obvezno beremo, otrokom pripovedujem pravljice, tako doživeto, da dosežem koncentracijo čisto vseh po vrsti.

Igrišče je naše zatočišče in vsak dan ga s pridom izkoristimo.

Prihaja mesec maj, najlepši mesec v letu. In nas čakajo nove dogodivščine. Skupaj z otroki iz skupine Medvedki se pomladi veseliva tudi Andreja Jančigaj in Nina Puc.

Državni prvaki v Ekokvizu

Besedilo: Nika Bizilj

Učenci OŠ Jurija Vege, natančneje 7. razreda, so 7. februarja napenjali moči in rešili e-Ekokviz tako uspešno, da so se udeležili državnega tekmovanja, ki je potekalo 22. marca v OŠ Antona Ingoliča v Spodnji Polskavi. Na Ekokvizu tekmovalci izkažejo svoja znanja iz ekologije. Evi, Niku in Niki je uspel velik podvig, saj so postali državni prvaki. Prislužili so 800 evrov, ki jih bo šola namenila projektu na temo ekologije. Tekmovalki in tekmovalec že snujejo eko zamisli z upanjem, da jim bodo odgovorni odrasli prišli naproti z znanjem in sredstvi, da katero od zamisli realizirajo. Šola je postala tudi ponosna lastnica ekozastave in pokala. O svojih vtisih in razmišljanjih so zmagovalci spregovorili 6. aprila v oddaji Hudo!, ki jo pripravlja Radio Slovenija 1 ob sobotnih jutrih.

»Kok je vode! Za ceu morje!«

Besedilo: Anka Ropret

Skupina pohodnikov, imenovana "Potepinske skalce" Planinskega društva Moravče, smo se v četrtek, 21. marca, odpravili na pot okoli Gradiškega jezera. Pot je bila obsijana s soncem, občasno pa je zapihal veter. Po poti smo dobro napredovali in si z zanimanjem ogledovali okolico, saj smo morali izvedeti za vsako stezo, kam vodi, kdo tam živi (so tam res race, labodi, različni ptiči, ki smo jih videli na plakatu), zanimalo nas je, do kod je jezero že »zlezlo« in zakaj ima jezero tako veliko »črno luknjo«. Ugotovili smo, da je voda pri izviru zelo mrzla, preizkusili smo fitnes naprave ob poti in zapeli pesmico skupini starejših planincev.

Ta dan smo s pohodom tudi praznovali. Obuli smo "zmešane štumfe" (neparni nogavici) v podporo ozaveščenosti Dawnovega sindroma, veseli slavili svetni dan sreče, svetovni dan lutk in svetovni dan poezije. Pa še rojstni dan! Koliko razlogov za veselje!

Praznovanje je bilo za en dan več kot dovolj! "Zdaj pa nazaj v vrtec," se je slišal glas vzgojiteljice. V odgovor pa otroški: "Smo slečkoti, ane, da zna nas avtobus pusot plidt..."

Pomagajmo polhu poiskati dom

Besedilo: Anka Ropret

Razvedrilo v obliki sproščujočega pohoda, ovitega v zgodbo, je kot nalašč za skupino predšolskih otrok Planinskega društva Moravče.

Tokrat smo se odpravili v polhov doživljajski park v Polhovem Gradcu. Iz slikanice smo izvedeli za Rogovileževe prigode, vendar vsemu slepo le nismo verjeli, zato smo odšli pogledat. Na posameznih kontrolnih točkah smo pridno zbirali žige in ugotovili, da je polh res imel kar nekaj preprek pri iskanju novega doma. Povsem spontano smo se zraven naučili še mnogo koristnih stvari. Ločili smo živali, ki imajo rade nočno /dnevno življenje, živijo ali ne v brlogih ... Našli smo mogočno staro drevo, kjer zdaj domuje polh Rogovilež in mu zaželeli prijetno bivanje.

Skupina predšolskih otrok Planinskega društva Moravče se je podala po polhovih poteh v okolici Polhovega Gradca.

Otroci pa so imeli še mnogo opraviti s samim podoživljanjem doživetega in zgodbe;

"Zdej mojam pa po pjstkih jit naprej, da ga ne bomo zbudij, ane?" se je oglasil eden izmed najmlajših. "Zakaj pa je Polhov **Gradec** - če je pa tuko velik?" je vprašal drugi.

"A ti vljameš, da je čukce v noge pikalo? A nimajo oni klemplov?!"

Vse to in še več smo premlevali na poti nazaj in še dva dni kasneje.

Mama je ena sama

Besedilo: Irena Malovrh, Foto: Martin Capuder

Vponedeljek, 25. marca, smo praznovali materinski dan. Ob tej priložnosti je KID Limbar vsem mamam pripravil poklon v obliki recitala v župnijski cerkvi sv. Martina.

Člani mladinske dramske skupine pod mentorstvom Marjete Capuder so občuteno recitali izbrane pesmi in besedila znanih domačih avtorjev, pa tudi besedila, ki so se porodila ob različnih priložnostih in opisujejo tako čudež življenja kot tudi čudež materinstva.

Med ubranim petjem zbora Zvončki pod vodstvom Barbare Fale, ki so popestrili program, je čas kar prehitro minil.

Ob odhodu pa so mladi člani društva vsem našim materam razdelili ročno izdelane voščilnice, ki jih že nekaj let pripravijo za to priložnost.

Pozdrav pomladi

Besedilo: Teja Goropevšek

Pa je spet prišla pomlad in navdušila v vsej svoji lepoti! Na prelepo, sončno soboto, 30. marca, smo se učenci in učitelji POŠ Vrhpolje zbrali, da nastopimo na že tradicionalni prireditvi Pozdrav pomladi, ki jo organizirata ORK Vrhpolje in POŠ Vrhpolje. Prišla je ravnateljica, starši, babice, dedki, tete, strici ... Vsi, ki jih zanima, česa vse se otroci naučijo v šoli in kaj lahko pokažejo.

Že s prvo točko smo pokazali, kako otroci obvladajo tuj jezik; učenci prvega in drugega razreda so nastopili s pozdravno pesmijo v angleškem jeziku. Voditelja Grom in Manca sta poskrbela za čudovite napovedi naših nastopajočih. Vsem gledalcem smo pokazali, da na naši šoli veliko pojemo, nastopila sta kar dva pevski zbora pod vodstvom učiteljice Barbare Fale.

Zborček prvega in drugega razreda je zapel pesem Sij, sončece sij, zborček tretjega in četrtega

razreda pa je navdihnil s Siničjo tožbo. Dramski krožek je presenetil s hudomušno Prešernovo Lepo Vido v različnih jezikih, med katero so se gledalci iz srca nasmejali.

Učenci tretjega in četrtega razreda so s petjem in igranjem pesmi Mamica je kakor zarja očarali vse mamice. Tudi plesali smo, saj so se dekleta, ki obiskujejo Plesno šolo Miki, predstavila s plesno točko.

Zaključili smo s pesmijo. Združena zborčka sta zapela še dve pesmi - eno o pomladi in drugo o sreči.

Veseli smo, da smo lahko polepšali in popestrili dan vsem, ki ste z nami pozdravili pomlad.

Grini na obisku

Besedilo: Vida Rokavec

Četrtek, 11. april, je bil poseben dan. Obiskal nas je možiček, ki je doma na zvezdi Prodnic. Ali veste, kdo je to? To je Grini, ki pomaga ločevati odpadke in ravnati ekološko.

Grini še posebej rad pomaga otrokom, zato nas je tudi obiskal v vrtcu. Povedal nam je poučno zgodbo z naslovom Kaj tako smrdi? Skozi zgodbo so se otroci seznanili o pomembnosti ločevanja odpadkov in varovanju dragocenih virov pitne vode. Poskrbel je za pravo presenečenje. Otrokom je prinesel pobarvanko in vrečko za večkratno uporabo. Ob obisku so otroci še bolj poglobili svoje znanje o ločevanju odpadkov in varovanju okolja. Naloga vsakega izmed nas je varovati in ohranjati čisto okolje.

Naj bo tudi vaše okolje čisto, saj bomo le s skupnimi močmi ohranili našo lepo naravo.

Barve, škarje, papir ...*Besedilo in fotografija: Irena Malovrh*

Včetrtek, 4. aprila, se je v čitalnici Krajevné knjižnice Daneta Zajca v sodelovanju s KID Limbar odvijala ustvarjalna delavnica pod mentorstvom Irene Malovrh.

Ker se pomlad v naravi že bohoti v prelepih barvah, smo jo skušali vsaj majhen košček ujeti in prenesti v naše domove. Ustvarjali smo iz papirja, ki ima široko paleto barv, debelin in kvalitet, je lahko dostopen in ga lahko preprosto oblikujemo.

Izdelali smo pisane pomladne venčke za na vrata. Razvijali smo fino motoriko in brusili estetsko usklajenost. Oboje nam je šlo dobro od rok.

Češenjčani smo se pridružili občinski čistilni akciji*Besedilo: Anamarija Vesel*

Vsoboto, 6. aprila, smo se z Društvom krajanov Češnjic pridružili občinski čistilni akciji. Zbrali smo se ob 8. uri, se porazdelili in se odpravili v akcijo. V dobri uri in pol smo nabrali kar nekaj smeti, predvsem plastenk in pločevink, ki jih mimoidoči zavržejo ob poti. Dvomimo, da bo okolica ob cesti ostala čista, zato vse naprošamo, da smeti odvržete v bližnje smetnjake. Tako bomo skupaj ohranjali okolje, v katerem živimo, čisto in prijetno.

Zahvaljujemo se vsem udeleženi in vas vabimo, da se nam ponovno pridružite naslednje leto.

Društvo upokojencev Moravče vabi

člane 24. maja 2019 (dan mladosti) na kratek in nezahteven pohod, ki se bo pričel ob 12. uri na relaciji od Lovske kočé (ob cesti Moravče-Podstran) do Mohorja in krožno nazaj na izhodišče, kjer vas bo od 15. ure dalje čakalo zanimivo popoldne in nekaj za pod zob se bo tudi našlo. Obvezna prijava na 031 634 377.

Vljudno vabljeni!**Društvo upokojencev Moravče vabi**

svoje člane na izlet: ogled Velenja in splavarjenje po reki Dravi, 18. maja, odhod z avtobusne postaje Moravče ob 8. uri. Da bo izlet izveden, se mora do 7. maja prijaviti vsaj 40 udeležencev. Prijave: 031 634 377.

V primeru dežja bo izlet prestavljen na 21. 6..

Lepo vabljeni!

Pihalna godba Moravče ob 95. obletnici delovanja vljudno vabi na tradicionalni spomladanski koncert, ki bo v soboto, 11. maja 2019, ob 20. uri v Kulturnem domu v Moravčah. Program bo povezoval Jure Sešek.

Vstop bo prost.
Lepo vabljeni!

Vabilo k vpisu

Sprejemni preizkusi za vpis novih učencev za šolsko leto 2019/2020 bodo potekali

v petek, 24. maja 2019, od 16. ure dalje

(v prostorih Glasbene šole Domžale in oddelka Brdo pri Lukovici) in

v soboto, 25. maja 2019, od 9. ure dalje

(prostorih Glasbene šole Domžale in v prostorih oddelka Mengeš).

Prijava na sprejemne preizkuse bo možna od 6. do 22. maja 2019.

Vljudno vas naprošamo, da v izogib gneči svoje otroke predprijavite:

1. na spletni strani GŠ Domžale (www.gs-domzale.si) preko klika na zavihek 'PRIJAVA NA SPREJEMNI PREIZKUS', ali
2. osebno v tajništvu šole (od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure).

Po opravljeni prijavi na spletni strani boste v roku dveh delovnih dni prejeli natančna navodila z uro in lokacijo sprejemnega izpita.

Celoten razpis z izobraževalnimi programi, instrumenti oziroma predmeti, za katere se bo izvajal pouk ter s pogoji za vpis, bo objavljen na spletni strani Glasbene šole Domžale in na oglasnih deskah Glasbene šole Domžale.

PGV - predšolska glasbena vzgoja (vpisujemo otroke rojene v letu 2014)

GLP - Glasbena pripravnica (vpisujemo otroke rojene v letu 2013)

Vpis za PGV in GLP bo v tajništvu GŠ Domžale, Ljubljanska c. 61, Domžale

3. in 4. junija 2019 od 8. do 15. ure.

Otroci, ki se vpisujejo na PGV in GLP, ne opravljajo sprejemnega preizkusa.

Otroke vpisujemo do zapolnitve mest.

Vljudno vabljeni!

Leto je naokoli in zopet je čas, ko se boste lahko skupaj z nami podali na pot po

MORAVŠKI PLANINSKI POTI

Kdaj?

v sredo, 1. maja

Kje in kdaj se zberemo?

Pred planinskim domom na Uštah – Žerenku ob 4.00

Startnina?

10 evrov

Kaj pridobim?

- Aktivno preživet praznik.
- Malice ob poti.
- Topla malica na planinskem domu na Uštah – Žerenku.
- Priznanje in značka za opravljeno pot.

Koliko časa se hodi?

Približno 12 ur s postanki

Kaj moram imeti s seboj?

Dovolj tekočine, obutev in oblačila primerna za dolgotrajen pohod in vremenu primerno, dobro voljo.

Kako zahtevna je pot?

Po uradni kategorizaciji pot ni zahtevna, je pa dolga 48 km, kar prinaša svojevrstno oteževalno okoliščino in zahteva nekaj kondicijske pripravljenosti.

Kje pridobim dodatne informacije?

pdmoravce@gmail.com

Društvo upokojencev Moravče vabi

člane - pohodnike na pohodniški izlet na Golico 11. maja 2019. Odhod bo z avtobusne postaje Moravče ob 9. uri. Obvezna je pohodniška oprema, smeri pohoda so po izbiri lažje ali zahtevnejše.

Prijave: 031 634 377 do 6. maja.

Lepo vabljeni!

Proti ponarejanju zgodovinskih dejstev

Delegati in drugi udeleženci glavnega zbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo v Hrastniku smo ob koncu zasedanja sprejeli posebno izjavo za javnost, v kateri vnovič izpostavljamo in javno opozarjamo na vse pogostejše pojave fašizma, neonacizma, rasne nestrpnosti, sovražnega govora in ksenofobije. Naša zaskrbljenost ob tem je toliko večja zaradi dejstva, da novodobni neofašizem danes sploh ni samo težava sosednje Italije, pač pa celotne Evrope. Zveza veteranov vojne za Slovenijo kot nevladna veteranska in domoljubna organizacija civilne družbe, ki šteje preko 24 000 članov, vse te pojave odločno obsoja, saj se zavzemamo za strpnost, resnicoljubnost, sožitje in sodelovanje med narodi in državami ter za demokratični dialog o vseh odprtih vprašanjih in problemih sodobne družbe v zaostrenih mednarodnih razmerah. Pri tem pa posebej terjamo dosledno spoštovanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin, ki morajo veljati v sleherni demokratični državi in družbi. Zaskrbljeni smo tudi zaradi vse pogostejših primerov grobega potvarjanja zgodovine in zanikanja antifašistinih temeljev, na katerih je zgrajena sodobna Evropa.

Zato je glavni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo v Hrastniku dne, 6. aprila letos sprejel naslednjo izjavo za javnost:

» Veterani vojne za Slovenijo, združeni v Zvezi veteranov vojne za Slovenijo, najostreje obsojamo fašistoidne izjave najvišjih politikov sosednje Italije ter predsednika evropskega parlamenta. Tistega parlamenta, v katerem sedijo tudi naši evro poslanci in velikokrat ne odreagirajo na vse pogostejše primere novodobnega fašizma in odkritega zanikanja antifašizma. Veterani vojne za Slovenijo podpi-

ramo stališča našega državnega vodstva, da to ni bilo prvič, da smo z italijanske državne ravni slišali zgodovinske ocene in politična stališča, ki med Slovenci vzbujajo ogorčenje in zaskrbljenost. Zato toliko bolj zaskrbljeni opozarjamo, da se tudi po naši oceni na slabše spreminja evropski kontekst sožitja in enotnosti, v katerem postajajo take ocene in stališča še posebej skrb vzbujajoči. In v zaostrenih mednarodnih razmerah, kakršnim smo priče, zelo nevarni. Zato se odločno pridružujemo antifašističnim silam, saj rasistična in ksenofobna gibanja, ki so v neverjetnem vzponu, ne pomenijo nič dobrega in v končni fazi ogrožajo celo parlamentarno demokracijo.

Veterani vojne za Slovenijo obžalujemo nedolžne žrtve vseh vojn, hkrati pa zelo jasno in odločno zavračamo ponarejanje zgodovinskih dejstev. Ob tem pa nekoliko razočarani ne razumemo neodločnega odziva nekaterih naših političnih strank, njihovih voditeljev in dela slovenskih evro poslancev na pojave odkritega prevrednotenja zgodovine, ki služi tudi novemu razraščanju nacifašizma. Pričakujemo, da bo takšne in podobne neodločnosti vse manj in da bo evropski duh svobode in demokracije preveval vse ustanove EU in s tem tudi države članice. Za kaj takega pa potrebujemo odločnost in pokončno držo vseh, ki smo jim zaupali vodenje nacionalnih držav in evropskih institucij. Fašizem in nacizem v Evropi sta dejstvo, oba pa sta imela za cilj uničenje slovenskega naroda. In prav zaradi tega veterani vojne za Slovenijo, ki smo pred 28 leti stopili v bran mladi demokratični državi Sloveniji in skupaj s takratno Milico in drugimi strukturami obranili njeno neodvisnost, opozarjamo, da se je treba vsemu temu odločno upreti in storiti vse, da se preneha s potvarjanjem zgodovine in da se naredi konec zgodovinskemu revizionizmu. Veterani vojne za Slovenijo namreč ne moremo mimo obsodbe enostranske, neobjektiv-

ne in tudi selektivne interpretacije zgodovinskih dejstev. Vsi ti pojavi v Evropi v 21. stoletju v naši neposredni soseščini, na naših mejah na zahodu, vzhodu in jugu, so povsem nesprejemljivi in vredni vse obsodbe, saj so v popolnem nasprotju z vrednotami, na katerih je zgrajena in zasnovana moderna združena Evropa.«

Ladislav Lipič, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Kdo vodi Listo župana Martina Rebolja?

V zadnjem obdobju se postavlja kar nekaj vprašanj, kdo vodi Listo župana Martina Rebolja. Skladno z volilnim rezultatom je popolnoma jasno, da sem vodja liste spodaj podpisani Stanislav Ravnikar. Na volitvah sem bil nosilec liste in dobil daleč največje število preferenčnih glasov. Na sestanku skupine pred formiranje delovnih teles občinskega sveta me je vseh pet članov skupine soglasno potrdilo za vodjo skupine.

Po podpisu sporazuma o partnerstvu za razvoj občine Moravče pa so trije člani odšli iz skupine in po trditvi svetnice Brigitte Barlič ustanovili novo skupino pod njenim vodstvom. Seveda občina ne more priznati te skupine, niti ne nove vodje skupine, kajti v tem primeru bi negirali volilni rezultat.

V čem je razlika med Listo župana Martina Rebolja in novo nastalo skupino mi ni znano, saj vsi podpiramo isti program, edina razlika je v tem, da člani te skupine niso podprli Deklaracijo o čisti Moravški dolini. Upam in želim si, da omenjeni člani še enkrat razmislijo o nesmiselnosti tega početja, se vrnejo v skupino, da se skupaj prizadevamo za razvoj in napredek naše občine in čim prej nadoknadimo zamujeno.

Stanislav Ravnikar

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a spomin nate
bo večno ostal.*

Zahvala

Predzadnji dan v marcu tega leta se je v 86. letu življenja od nas poslovila naša draga

Antonija Kustec

Z GORICE PRI MORAVČAH

Hvala vsem, ki ste jo imeli radi, bili z njo ob njeni življenjski poti in jo boste ohranjali v lepem spominu.

sin Brane

*V naša srca si se vpisal,
čas ne bo te več izbrisal.
In čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 74. letu starosti sklenil naš dragi mož, oče, dedi, brat in stric

Jože Gorjup

IZ RUDNIKA PRI MORAVČAH

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč, podporo, podarjene sveče, cvetje in svete maše. Hvala pa tudi njegovi drugi družini – Lovski družini Moravče za lepo opravljen lovski obred pri slovesu.

Vsi njegovi

*To telo bo odšlo v zemljo.
Zemlja vzame nazaj,
kar njeno je bilo.
A nemir, ta nemir,
kaj bo z njim?
Bo ostal kot spomin
ali kot trpki brin?*

Zahvala

Mnogo prezgodaj, v 39. letu življenja, nas je zapustila žena, mami, hči, sestra in teta

Sonja Bizilj

ROJENA KOS,
IZ ČEŠNJIC PRI MORAVČAH

Iskreno se zahvaljujemo za izrečena sožalja in za darovano cvetje, sveče in svete maše, ki ste jih namenili Sonji v spomin. Hvala župniku Kancijanu Čižmanu za podporo in lepo opravljen obred. Zahvaljujemo se Pihalni godbi Moravče ter Magdi in Boštjanu za izrečene besede slovesa. Hvala vsem, ki ste Sonjo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Ti ne veš,
kako pogrešamo te mi.
Spočij si trudne zdaj oči,
za vse še enkrat hvala ti.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 93. letu starosti sklenila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

Alojzija Rožič

PO DOMAČE KORUNOVA MAMA
IZ MORAVČ, CESTA NA GRMAČE 8

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in patronažni sestri Kristini za vso pomoč, tople besede, izrečena sožalja, darovane svete maše in sveče. Zahvala tudi gospodu župniku Kancijanu Čižmanu in bogoslovcu Petru ter pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in jo boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njeni

*Ljubi sin,
bolečino da se skriti.
tudi solze zatajiti,
oh, kako srce boli,
ko te več med nami ni.
Mirno in spokojno si zaspal,
v večni sen od nas odpotoval.
Naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.*

Zahvala

Z veliko bolečino v srcih smo se 12. marca na moravškem pokopališču poslovili od našega ljubega sina, brata in strica

Mirana Srenjščka

Srčna hvala našemu župniku Kancijanu Čižmanu za sočutne besede slovesa, s katerimi je zaobjel skromno in tiho lepoto življenja našega Mirana. Iskrena hvala našim dobrim sosedom Zupančič za vso pomoč, ki so nam jo nudili v tem težkem obdobju, še posebej pa Ivici Zupančič za iskrene besede slovesa. Hvala vsem dobrim ljudem, ki so s toplim stiskom rok in tolažilnimi besedami poskusili olajšati našo žalost. Vsem hvala iz srca za darove, cvetje, sveče, darovane maše in za spremljanje Mirana na poti v zadnji dom. Na koncu pa se zahvaljujemo še pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljen pogrebni obred in pevcem kvarteta Cvet za lepe in iz srca zapete pesmi ob Miranovem slovesu.

Za vso ljubezen tvojo, Miran, hvala ti.

Mami, brat Jože, sestra Ida in Amalija z družinami
in vsi, ki smo te imeli radi.

Evropske poslance bomo volili v nedeljo, 26. maja

Zvolitvami v Evropski parlament prebivalci vseh držav članic Evropske unije izberemo 705 predstavnikov, ki bodo v naslednjem petletnem mandatu zastopali naše interese v Evropskem parlamentu. Volitve v Evropski parlament bodo v vseh državah članicah EU potekale med 23. in 26. majem 2019, v Sloveniji bomo volili v nedeljo, 26. maja.

Vse informacije o tem, kako potekajo volitve, kje lahko volite in zakaj so pomembne, lahko najdete na novi spletni strani www.evropske-volitve.eu.

Slovenski poslanci v Evropskem parlamentu so voljeni neposredno na podlagi splošne in enake volilne pravice za dobo petih let. Volilni sistem je proporcionalen s preferenčnim glasovanjem, kar pomeni, da imamo volivci možnost, da neposredno vplivamo na izbiro kandidatov. S posamezne strankarske liste so izvoljeni kandidati, ki prejmejo največje število preferenčnih glasov. Volilno pravico imajo pod enakimi pogoji kot slovenski državljani

tudi državljani držav članic EU, ki imajo v Sloveniji stalno prebivališče.

Državljeni, ki bodo na dan glasovanja začasno v tujini, lahko glasujejo na slovenskem diplomatsko-konzularnem predstavništvu ali pa po pošti.

Oglaševanje v Novicah iz Moravske doline v predvolilni kampanji za volitve poslancev v Evropski parlament

Možnosti oglaševanja v Novicah iz Moravske doline pred volitvami poslancev iz RS v Evropski parlament 26. maja 2019.

Občinski svet Občine Moravče je na seji 10. aprila potrdil predlagan način oglaševanja za predstavitev kandidatov političnih strank in drugih predlagateljev ter njihovih programov za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament.

Oglaševanje je še možno v naslednji številki Novic iz Moravske doline, ki izide 23. maja 2019. Organizatorjem predvolilne kampanje je na voljo brezplačna objava oglasa v velikosti pokončne četrtine strani (131 mm x 91 mm) v notranjosti glasila.

Možne so tudi druge oblike oglaševanja po veljavnem ceniku oglasnega prostora v Novicah iz Moravske doline, ki je dostopen na spletni strani občine Moravče. V kolikor se naročnik oglasa odloči za večji oglas, se mu od celotne cene oglasa odšteje znesek 120,00 € (brez DDV), kolikor znaša cena oglasa v velikosti 1/4.

Za objavo je potrebno predhodno naročilo oglasa. Naročilo in oblikovane oglase sprejemamo na naslovu moravske.novice@moravce.si. Naročilo je potrebno poslati najkasneje do srede, 8. maja 2019, oblikovane oglase pa najkasneje do srede, 15. maja 2019.

Oblikovani oglasi naj bodo v vektorskem (ai, eps, cdr) ali rastrskem zapisu (kot slika: jpg, tiff, png ...) ali v pdf zapisu, saj uredništvo ne prevzema odgovornost za oblikovanje oglasov poslanih kot besedilni dokument (Wordov doc, docx ...).

V kolikor naročnik želi imeti številko, ki bo na volilnem lističu, mora za to poskrbeti sam. Uredništvo teh števil ne bo dodajalo.

Oglasi bodo objavljeni v notranjosti glasila, v enakem vrstnem redu, kot jih bomo prejeli. Naročilnica za objavo oglasa je na voljo na spletni strani Občine Moravče ali po naročilu, poslanem na e-naslov moravske.novice@moravce.si, na katerem tudi sprejemamo dodatna vprašanja.

Na podlagi 39. člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – ZVDZ-UPB1, 54/07 – odl. US, 35/14 – odl. US in 23/17), ki se uporablja na podlagi 7. člena Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (Uradni list RS, št. 40/04 – uradno prečiščeno besedilo, 41/07 – ZVRK, 109/09, 9/14 in 59/17), izdaja Okrajna volilna komisija 10. volilnega okraja 4. volilne enote

Sklep o določitvi volišč in območij volišč

za izvedbo volitev poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, v 10. volilnem okraju 4. volilne enote, ki bodo v nedeljo, 26. maja 2019.

Opomba uredništva: objavljamo samo lokacije volišč v občini Moravče.

VOLIŠČE 4.10.25 - KULTURNI DOM MORAVČE,
Vegova ulica 9, Moravče

Moravče: Čebulovna ulica, Detelova cesta, Malova ulica, Marokova ulica, Partizanska cesta, Šlandrova cesta, Tomanova pot, Trg svobode in Vegova ulica. Podstran, Rudnik pri Moravčah, Straža pri Moravčah in Zalog pri Moravčah.

VOLIŠČE 4.10.26 – GOST. LOKAL NAD LOGOM,
C. heroja Vasje 13, Moravče

Češnjice pri Moravčah, Drtija. Moravče: Cesta heroja Vasje, Cesta na Grmače in Masljeva cesta. Spodnja Dobrava in Zgornja Dobrava.

VOLIŠČE 4.10.27 - PRI URANKARJU,
Gabrje pod Limbarsko Goro 6

Gabrje pod Limbarsko Goro, Hrastnik, Limbarska Gora, Mošenik, Ples ves, razen 8 in 9 in Selce pri Moravčah.

VOLIŠČE 4.10.28 - PRI FRANCU MAJDIČU,
Negastrn 8

Negastrn, Pogled, Serjuče, Soteska pri Moravčah in Vinje pri Moravčah.

VOLIŠČE 4.10.29 - PGD KRAŠČE
Krašče 4

Dole pri Kraščah, Dvorje, Gorica, Imenje, Krašče, Prikrnica in Sveti Andrej.

VOLIŠČE 4.10.30 - GASILSKI DOM PEČE,
Peče 50

Gora pri Pečah, Križate, Peče, Ples 8 in 9, Podgorica pri Pečah, Pretrž in Zgornje Koseze.

VOLIŠČE 4.10.31 - DOM KRAJANOV HRIB,
Hrib nad Ribčami 7

Dešen, Hrib nad Ribčami, Katarija, Spodnji Prekar, Velika vas, Zalog pri Kresnicah in Zgornji Prekar.

VOLIŠČE 4.10.32 - KS VRHPOLJE PRI MORAVČAH,
Vrhpolje pri Moravčah 14

Dole pod Sv. Trojico, Goričica pri Moravčah, Selo pri Moravčah, Spodnja Javoršica, Spodnji Tuštanj, Stegne, Vrhpolje pri Moravčah, Zgornja Javoršica in Zgornji Tuštanj.

VOLIŠČE 4.10. 901 – DOMŽALSKI DOM,
Ljubljanska cesta 58, Domžale

Predčasno glasovanje.

Vsa volišča na območju okraja so dostopna invalidom.

Številka: 041-4/2019/2
Datum: 27. 2. 2019

REPUBLIKA SLOVENIJA
OKRAJNA VOLILNA KOMISIJA
10. VOLILNEGA OKRAJA
4. VOLILNE ENOTE

PREDSEDNICA
OKRAJNE VOLILNE KOMISIJE
Helena Mejač, univ. dipl. prav.

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564

Prvi ponedeljek v mesecu:

17.00 - 19.00

Župnijski urad

t: 01 72 31 055

Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00

in 16.00 - 18.00

Občina Moravče

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035

Ponedeljek: 8.00 - 10.30

in 11.00 - 15.00

Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Pošta

t: 01 72 96 510

Od ponedeljka do petka:

8.00 - 10.30 in 14.30 - 17.00

Sobota: 9.00 - 11.00

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00

Petek: 8.00 - 10.00

Zadnjo nedeljo v mesecu:

8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210

www.osmoravce.si

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Podružnična osnovna šola Vrhpolje

t: 01 72 31 233

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7

t: 041 657 223

Torek in sreda: 7.00 - 9.00.

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234

24-urna dežurna služba

na telefonu 112

Knjižnica Daneta Zajca

t: 01 72 31 359

Torek in četrtek: 14.00 - 19.00

Sreda: 7.00 - 9.00 in 11.00 - 14.00

Sobota: 9.00 - 12.00

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.00

(sprejem do 18.00)

Torek, četrtek, petek: 7.00 - 13.00

Ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 943

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.15

Torek: 7.00 - 10.30 (ambulanta),

10.30 - 13.00 (posvet)

Četrtek: 7.00 - 10.30 (ambulanta)

Petek: 7.00 - 8.00 (ambulanta)

8.00 - 11.00 (sis. pregledi),

11.00 - 13.30 (ambulanta)

Patronažna služba

t: 01 72 32 944

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 18.00

Torek, četrtek in petek: 7.00 - 12.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150

Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15

Torek in četrtek: 12.45 - 19.15

Petek: 6.45 - 12.45

Zobna ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 750

Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00

Torek in četrtek: 13.00 - 19.00

Petek: 7.00 - 13.30

Lekarna

t: 01 77 70 245

Ponedeljek: 12.00 - 19.00

Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00

Sreda: 13.00 - 19.00

Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

Kmetijska svetovalna služba KGZS – Zavod LJ, Izpostava KSS Domžale

Šaranovičeva cesta 21a, VIR

t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55

Uradne ure: ponedeljek in sreda od 8. do 11. ure oz. po dogovoru.

Slovenski okoljski javni sklad, mreža ENSVET

Brezplačno energetska svetovanje

t: 051 677 194 (po predhodnem dogovoru)

LAS Srce Slovenije

svetovanje s področja razpisov v okviru LAS

Občina Moravče

Prva sreda v mesecu: 9.00 - 12.00

Društvo upokojencev

Torek: 10.00 - 12.00

Cenjene bralke, spoštovani bralci!

V Novicah iz Moravške doline lahko **objavite brezplačno vesele dogodke**, ki jih želite deliti s sokrajanji: **obletnice, napovedi porok, objave rojstev ...**

Uredništvo Novic iz Moravške doline vabi k sodelovanju vse, ki sestavljate križanke, sudoku, uganke ... Dobrodošli so tudi vsi predlogi, kako popestriti in izboljšati naše Novice. Vabimo vse, ki imate stare razglednice Moravške doline, da nam jih posodite za objavo.

Odziv na razpisan fotografski natečaj je izjemen. Natečaj bomo nadaljevali do konca leta. Vsak mesec bomo izbrali eno fotografijo za objavo na naslovnici. Ob koncu leta bodo občani z glasovanjem preko FB omrežja izbrali tri najboljše, ki bodo nagrajene.

Rubrika pisma bralcev v Novicah iz Moravške doline je še vedno odprta za vaša vprašanja, pobude in kritike. Seveda pisma ne smejo biti žaljiva ali zlonamerna. Do sedaj na uredništvo še ni prispelo nobeno pismo.

Pišite nam na e-naslov moravske.novice@moravce.si!

tel: 031 816 673

IZGRADNJA SONČNE ELEKTRARNE NA KLJUČ

- ZNIŽAJTE STROŠKE ELEKTRIČNE ENERGIJE
- SUBVENCIJE EKO SKLADA

PRIPRAVA DOKUMENTACIJE, IZGRADNJA, ZAGON

ELEKTRO STRMLJAN

Roman Strmljan s.p.
Gora pri Pečah 33, 1251 Moravče
roman.strmljan@gmail.com

TIRALMONT

MODRA ŠTEVILKA
• 080 50 54

TIRALMONT d.o.o.
Dole pri Krašcah 10/B, 1251 Moravče
PE Ljubljanska cesta 45d, 1241 Kamnik
tel.: 01/722 88 71, 041/60 28 60
info@tirmont.si
www.tirmont.si

BLU EVOLUTION
Okno prihodnosti
Uw = 0,73W/m2K

bluEvolution /// CE RAL Rewindo

IZDELAVA IN MONTAŽA

ALU in PVC okna ★ vrata ★ zasteklitve
★ dvizna garažna vrata ★ senčila ★
police ★ požarna in kovinska vrata ★

26 TUŠTANJ 1. MAJ

Društvo krajanov naselij
Spodnjega in Zgornjega Tuštanja
vas vabi na
26. tradicionalno srečanje
v Tuštanju (Cegunca) pri Moravčah
dne 1. maja 2019

10.30 PIHALNA
GODBA
MORAVČE

11.00 ŽIV-ŽAV Z ALENKO KOLMAN
IN CELODNEVNA ANIMACIJA ZA OTROKE

13.00 ANSAMBEL LIVADA 13.00 START POVORKE OLDTIMERJEV

15.00 ANSAMBEL SAŠA AVSENIKA

21.00 POP DESIGN

PRIDITE V OBJEM
PRUŽAJNIH
LJUDI!

Oblikovanje: mag. Miro Topor
Arhitektura: mag. Miro Topor

KAKO DOBRO SLIŠITE ?

AUDIOBM

SLUŠNI CENTRI
13X v Sloveniji

Rezervirajte termin za
brezplačno meritev sluha
in svetovanje. Pokličite
☎ 059 044 055

VEČ INFORMACIJ
www.audiobm.si

OBIŠČITE NAS V LJUBLJANI
BTC, stavba DIAMANT

KING TEAM

- globinsko (kemično) čiščenje
 - motorna vozila in plovila
 - sedežne garniture
 - preproge
- globinsko (kemično) čiščenje na terenu
- čiščenje objektov

Žan Škarja s.p.
Prikrnica 18
1251 Moravče

teamking.sp@gmail.com
Žan: 051 638 782
Blaž: 030 685 643

 KING TEAM

NISSAN
Innovation that excites

NISSAN KRULC

CENITVE IN KAROSERIJSKA POPRAVILA VSEH ZNAMK

- OSEBNIH VOZIL
- TOVORNIH VOZIL
- DELOVNIH STROJEV
- TRAKTORJEV
- KMETIJSKIH PRIKLJUČKOV

triglav **SAVA** **GENERALI**
GRAWE **ERGO** **AdriaticSlovenica** **AS**

ZA ČAS POPRAVILA OSEBNIH VOZIL VAM NUDIMO TUDI NADOMESTNO VOZILO

CENITEV ZA DELOVNI STROJ, TRAKTOR ALI KMETIJSKI PRIKLJUČEK SE LAHKO OPRAVI TUDI NA TERENU ALI PO DOGOVORU

KRULC D.O.O.
CESTA HEROJA VASJE 8, 1251 MORAVČE
TEL: 01-7231-200, 01-7231-143
WWW.NISSAN-KRULC.SI
ZDRAVKO@NISSAN-KRULC.SI

NISSAN
Innovation that excites

NISSAN INTELLIGENT MOBILITY

Nissan LEAF

PREPROSTO IZJEMEN
Začuti vznemirljivost, ki jo poganja moč elektrike.

#1 ELEKTRIČNO VOZILO
v Evropi v 2018

Zero Emission

PREIZKUSITE GA V VAŠEM NAJBЛИŽJEM SALONU NISSAN!

KRULC
23 30 LET POOBLAŠČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.
Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12.
Tel: 01 723 12 00 www.nissan-krulc.si

Pooblaščen uvoznik: Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1001 Ljubljana. Slike so simbolične. Več na nissan.si.

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Roletе - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU – PVC VRATA IN OKNA

Bogat izbor vhodnih vrat!

Branko Peterka s.p.
Šlandrova 9a,
1251, Moravče, Slovenija
Tel: 01/ 7232 - 868
Gsm: 041/ 753 - 617
peplast@siol.net

www.peplast.si

WLAN MMDS

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

UGODNA CENA!

- TV ali INTERNET od 15€ / mesec
- Najbolj gledani kabelski programi s SLO podnapisi, tudi v HD
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Ambroža, Vel. Planine, Zg. Javoršice, PD Moravče, Lukovice, Peč pri Mor., Slivne, zasav. gore,...

040 997 007
www.zvezdatv.si
www.gorosan.com

Zvezda TV
10 let

NUDIMO VAM ZANESLJIV SERVIS TV IN AV TEHNIKE

Avtohiša Vesel

Martin Vesel s.p.

SERVIS
Češnjice 16b
1251 Moravče
t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

- * Priprava vozil za tehnični pregled
- * Servisne storitve za vozila vseh znamk
- * Brezplačno nadomestno vozilo
- * Kleparska dela
- * Delovni čas
pon - pet od 8h - 18h

www.avtohis-a-vesel.si

VRATA JERMAN

PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.
gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www: montaza-jerman.net

lipbled **HOPPE** **GARANT**
Türen für Ihr Zuhause

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis